

Evaluatie Accountantskamer

Den Haag, 11 / 12 / 2019

Auteur: Rogier van Schelven MSc.

Ir. Bill van Mil

Mattijn Kroos MSc.

Status: Eindrapport

Conclusies

Dit hoofdstuk bevat de conclusies van de evaluatie van de Accountantskamer. Alvorens de conclusies te presenteren gaan we eerst in op de achtergrond, onderzoeksvragen en onderzoeksaanpak van deze evaluatie.

Achtergrond en onderzoeksvragen

De Accountantskamer is sinds 1 mei 2009 belast met de tuchtrechtspraak voor accountants. De Accountantskamer behandelt klachten over accountants ten aanzien van de uitoefening van hun beroep. Het gaat dan om gedragingen van de accountant in strijd met de wet of de gedrags- en beroepsregels en om gedragingen van de accountant in strijd met het belang van een goede uitoefening van het accountantsberoep. De Accountantskamer wordt door het ministerie van Financiën gefinancierd.

De missie van de Accountantskamer is als volgt geformuleerd: *“Het op kwalitatief hoogstaande wijze binnen een redelijke termijn afhandelen van bij haar aanhangig gemaakte klachten tegen accountants en het door haar jurisprudentie eraan bijdragen dat accountants bij hun handelen het maatschappelijk belang en de fundamentele beginselen van integriteit, objectiviteit, deskundigheid en zorgvuldigheid, geheimhouding en professioneel gedrag in acht nemen en ook overigens bij hun handelen het belang van een goede beroepsuitoefening voor ogen houden.”*¹

De evaluatie van de Accountantskamer moet het functioneren van de Accountantskamer inzichtelijk maken en dient tevens inzichtelijk te maken of financiering door het ministerie van Financiën nog in de rede ligt. Dit onderzoek is uitgevoerd in opdracht van het ministerie van Financiën, directie Financiële Markten. De evaluatie heeft twee hoofdvragen:

- 1. Is de Accountantskamer afdoende geëquipeerd om haar missie te vervullen?**
- 2. Is financiering van de Accountantskamer door het ministerie van Financiën nog steeds de meest aangewezen financieringsvorm?**

Onderzoeksaanpak

De conclusies in dit hoofdstuk en de onderliggende bevindingen in hoofdstuk 2 t/m 4 zijn gebaseerd op een analyse van feiten, cijfers en percepties over enerzijds het functioneren van de Accountantskamer en anderzijds de financiering van het accountantstuchtrecht en andere vormen van tuchtrecht. Aan de hand van bronnenonderzoek zijn de relevante feiten en cijfers in kaart gebracht. In het bronnenonderzoek hebben we ons gebaseerd op gegevens van de Accountantskamer, zoals de jaarlijkse eindafrekening of interne documenten, op kamerstukken, wetsartikelen of wetsvoorstellen en op andere onderzoeken, zoals een vergelijking van tuchtrecht in vertrouwensberoepen. Bronverwijzingen zijn in de betreffende passages opgenomen. Naast het bronnenonderzoek hebben we semigestructureerde interviews gevoerd ‘binnen’ en ‘buiten’ de Accountantskamer. De interviews ‘binnen’ de Accountantskamer zijn gevoerd met rechterlijke leden, accountantsleden en secretarissen. ‘Buiten’ de Accountantskamer is gesproken met een diverse groep

---

¹ Jaarverslag 2011, Accountantskamer.

van personen waaronder experts uit de wetenschap, vertegenwoordigers van de beroepsgroep en toezichthouders. Het perspectief van de beklaagden is meegenomen door te spreken met advocaten die beklagde accountants hebben vertegenwoordigd. In bijlage A is een overzicht van de 33 gesprekspartners opgenomen.

Conclusie hoofdvraag 1

Hoofdvraag 1: Is de Accountantskamer afdoende geëquipeerd om haar missie te vervullen?

Op grond van de bevindingen in hoofdstuk 2 en 3 stellen we vast dat de Accountantskamer afdoende geëquipeerd is om haar missie te vervullen. Terugkijkend stellen we vast dat de Accountantskamer invulling heeft gegeven aan de geformuleerde missie. Vooruitkijkend constateren we dat de Accountantskamer gezien de beperkte omvang en de afhankelijkheid van gerechtsbesturen in toenemende mate kwetsbaar is voor fluctuaties in het aantal (grote) zaken en het personeel. Hierna werken we deze twee deelconclusies en bijbehorende verbeterpunten nader uit:

Deelconclusie 1. Terugkijkend op de evaluatieperiode constateren we dat de Accountantskamer op kwalitatief hoogstaande wijze bij haar aanhangig gemaakte klachten afhandelt. Ook draagt de Accountantskamer er door haar jurisprudentie aan bij dat de beroepsgroep bij zijn handelen het maatschappelijke belang en de fundamentele beginselen van goede beroepsuitoefening voor ogen houdt. De doorlooptijden voor het afhandelen van klachten zijn al geruime tijd een punt van zorg.

De Accountantskamer wordt gezien als deskundig, gezaghebbend en onafhankelijk. De uitspraken van de Accountantskamer zijn kwalitatief hoogwaardig. Via haar jurisprudentie draagt de Accountantskamer bij aan de doorontwikkeling van het accountantsberoep door het uitleggen en duiden van open normen in wet- en regelgeving. De uitspraken van de Accountantskamer hebben een preventieve / afschrikwekkende werking.

Ondanks dat de doorlooptijden al geruime tijd een punt van zorg zijn heeft de Accountantskamer weinig voorzieningen getroffen om de doorlooptijden te verkorten. Zo ontbreekt het in de eerste plaats aan een goed inzicht in de (ontwikkeling) van de doorlooptijden en sturing hierop door de Accountantskamer. Anderzijds is het voor Accountantskamer vanwege haar beperkte organisatieomvang (in fte) en de detachingsconstructie van het personeel moeilijk om fluctuaties in de werkvoorraad en de personele bezetting (bijvoorbeeld bij ziekte) op te vangen.

Naar aanleiding van deelconclusie 1 zien we de volgende verbetermogelijkheden:

1. Doorlooptijden verkorten, inzicht en sturing op doorlooptijden vergroten.

Met het oog op de impact van uitspraken van de Accountantskamer is het van belang om de doorlooptijden te verkorten. Randvoorwaarde voor het verkorten van de doorlooptijden is meer inzicht in de doorlooptijden van de verschillende processtappen van klachten. Door inzicht te verwerven in de doorlooptijden van verschillende typen klachten kan meer sturing plaatsvinden. Ook kunnen er interne normen voor doorlooptijden worden geformuleerd en gehanteerd. Daarnaast kunnen de mogelijkheden die de leden van de Accountantskamer zelf zien om de doorlooptijden te verkorten worden geïmplementeerd en geëvalueerd. In paragraaf 3.3.2 zijn een aantal mogelijkheden genoemd waaronder het aanstellen van een accountant-secretaris in de vaste formatie van de Accountantskamer. Op grond van de positieve ervaringen met de huidige pilot ligt het voor de hand dat de Accountantskamer en de gerechten – eventueel in afstemming met het ministerie van Financiën – afspraken maken over de wijze waarop een accountant-secretaris aan de vaste formatie kan worden

toegevoegd. Vanzelfsprekend moet ervoor worden gewaakt dat sturing op doorlooptijden niet doorschiet. Het is van belang te erkennen dat snelheid van de klachtbehandeling en inhoudelijke kwaliteit communicerende vaten kunnen zijn (en dat het een ten koste van het ander kan gaan). Tevens zijn de doorlooptijden afhankelijk van de complexiteit van zaken en is de Accountantskamer ook afhankelijk van de informatieaanlevering en reacties van klagers en betrokken accountants.

2. Professionalisering van website en uitbrengen van een publiekelijk toegankelijk jaarverslag.

Het ontbreken van een publiek toegankelijk jaarverslag en de huidige uitstraling van de website contrasteren met de gezaghebbendheid en deskundigheid van de Accountantskamer. We geven de Accountantskamer als suggestie om het publiek toegankelijk jaarverslag opnieuw in te voeren en de website te updaten. Wat ons betreft zijn de website en het jaarverslag van de medische tuchtcolleges een goed voorbeeld.²

3. Uitbreiding van het instrumentarium van de Accountantskamer door kwaliteitsondersteunende maatregelen toe te voegen.

Het instrumentarium van de Accountantskamer bestaat nu uit punitieve maatregelen. Onderzocht kan worden of andere type maatregelen directer kunnen bijdragen aan het bevorderen van de kwaliteit van de beroepsuitoefening. Dergelijke maatregelen kunnen dan in afstemming met het ministerie van Financiën worden toegevoegd aan het instrumentarium. Hiervoor is een wijziging van de Wet tuchtrechtspraak accountants (Wtra) nodig. Het formuleren van de maatregelen vraagt om nader onderzoek naar wat kwaliteit toevoegend is en wat passend is in een situatie. Bovendien zullen afspraken moeten worden gemaakt met een partij om toezicht te houden op de uitvoering van de kwaliteitsondersteunende maatregel door de accountant.

Deelconclusie 2. Vooruitkijkend is de verwachting van veel gesprekspartners dat de komende jaren meer grote en complexe zaken hun weg naar de Accountantskamer zullen vinden doordat curatoren meer zaken aanhangig maken. We constateren dat de Accountantskamer vanwege haar beperkte omvang en de afhankelijkheid van gerechtsbesturen (vanwege de detachingsconstructie) kwetsbaar is voor fluctuaties in het aantal (grote) zaken en het personeel. De kwetsbaarheid is urgent. Door de afhankelijkheid van gerechtsbesturen kan de Accountantskamer niet goed sturen op fluctuaties in de werkvoorraad en de personele bezetting. Dit heeft gevolgen voor de doorlooptijden en potentieel ook voor het borgen van de kwalitatief hoogstaande klachtenafhandeling en de kwaliteit van de uitspraken.

De Accountantskamer is vanwege de detachingsconstructie afhankelijk van gerechtsbesturen. De gerechtsbesturen zijn formeel niet verantwoordelijk voor het functioneren van de Accountantskamer. Andere gerechtsbesturen dan de rechtbank Overijssel hebben gelet op de personeelstekorten in de rechterlijke macht geen prikkel om personeel bij de Accountantskamer te detacheren. Bovendien zijn zij (in formele zin) niet verantwoordelijk voor het functioneren van de Accountantskamer. Deze afwezige prikkel en verantwoordelijkheid komt tot uitdrukking bij terugtrekking van rechterlijke leden door gerechtsbesturen. Daar komt bij dat het vinden en binden van rechterlijke leden en secretarissen met de juiste kennis en expertise lastig is. De specifieke wet- en regelgeving voor het accountantsberoep maakt bovendien dat nieuw personeel goed ingewerkt moet worden.

Ook is de Accountantskamer (zeker bij de grote en meer complexe zaken) afhankelijk van de 'flexibele' schil van accountantsleden met kennis en expertise van het accountantsberoep. Een positieve ontwikkeling hierin vormt de pilot met de (tijdelijke) toevoeging van een accountant-secretaris aan de formatie van de Accountantskamer. Voor de structurele bezetting van deze positie is de Accountantskamer afhankelijk van gerechten om voor deze positie te werven en vervolgens te detacheren bij de Accountantskamer.

---

² Zie: <https://www.tuchtcollege-gezondheidszorg.nl/>.

Naar aanleiding van deelconclusie 2 bevelen we aan om te verkennen welke organisatorische mogelijkheden er zijn om de kwetsbaarheid van de organisatie – samenhangend met de kleine omvang en de afhankelijkheid van gerechtsbesturen die niet verantwoordelijk zijn voor de Accountantskamer – te verkleinen. Op grond van dit onderzoek doen we hierna een aanzet voor twee mogelijkheden om de organisatievorm te wijzigen zodat de kwetsbaarheden van de huidige organisatie van het accountantstuchtrecht worden gemitigeerd. Nader onderzoek naar wenselijkheid (voor- en nadelen), kosten en (juridische) haalbaarheid is echter nodig alvorens tot wijziging over te gaan. Afhankelijk van de opgedane inzichten kan de keuze worden gemaakt om de organisatievorm te wijzigen.

Het ministerie van Financiën en de Accountantskamer (in afstemming met de Raad voor de rechtspraak) kunnen gezamenlijk verkennen welke organisatorische mogelijkheden er zijn om de kwetsbaarheid van de organisatie – samenhangend met de kleine omvang en de afhankelijkheid van gerechtsbesturen die niet verantwoordelijk zijn voor de Accountantskamer – te verkleinen. Op hoofdlijnen zien wij voor de Accountantskamer twee mogelijke organisatievormen die kunnen worden verkend om schaalvergroting te bereiken en daarmee de kwetsbaarheid van de huidige organisatie van het accountantstuchtrecht te verkleinen. We merken hierbij op dat beide organisatievormen een (ingrijpende) verstreckende aanpassing van de huidige structuur vragen. Hoe en of deze organisatievormen juridisch ingebed kunnen worden vraagt nader onderzoek. Bij een verandering van de huidige structuur zijn wetswijzigingen noodzakelijk. Op grond van nader onderzoek naar de wenselijkheid, kosten en (juridische) haalbaarheid dient te worden afgewogen of de structuuraanpassingen voldoende bijdragen aan het mitigeren van de knelpunten in relatie tot de nadelen van het aanpassen van de huidige organisatievorm.

1. **Vergroten van de Accountantskamer.** Schaalvergroting kan bereikt worden door de huidige Accountantskamer in te richten als één portaal voor rechtspraak met betrekking tot accountants(organisaties) uit verschillende rechtsgebieden. De Accountantskamer behandelt in deze opzet naast het accountantstuchtrecht bijvoorbeeld ook zaken met betrekking tot accountants uit het (economisch) bestuursrecht en civiel recht. Dit voorstel vereist een (ingrijpende) aanpassing van de huidige structuur. In de huidige opzet is de Accountantskamer de tuchtrechtelijke instantie die klachten tegen accountants beoordeelt. En is de rechtbank Rotterdam de enige rechtbank die in eerste aanleg oordeelt over besluiten van de Stichting Autoriteit Financiële Markten (AFM) inzake accountantsorganisaties en worden civielrechtelijke aansprakelijkheidsprocedures jegens accountants bij diverse rechtbanken gevoerd. Door de rechtsgebieden binnen Accountantskamer te verbreden wordt (juridische) expertise met betrekking tot het accountantsberoep meer gecentreerd. Voorts neemt (logischerwijs) de ‘werkstroom’ van de Accountantskamer in de nieuwe opzet toe. De groei van het aantal zaken kan dan gepaard gaan met een verdere personele groei van de organisatie. Een toename van het aantal rechterlijke leden, secretarissen en gespecialiseerde accountant-secretarissen draagt bijvoorbeeld bij aan de flexibiliteit om fluctuaties in de werkstroom en personele bezetting op te kunnen vangen. We benadrukken dat dit een verstreckend voorstel is, ook is er momenteel niet een dergelijk orgaan in Nederland waar deze disciplines zijn samengebracht. Het samenbrengen van verschillende rechtsgebieden bij één orgaan dat thans enkel met accountantstuchtrecht belast is zorgt enerzijds voor concentratie van expertise op het gebied van accountancy, anderzijds vraagt het juist om aanvullende expertise van verschillende rechtsgebieden. Mogelijk is inbedding bij de rechtbank Overijssel (of een andere rechtbank) voor een deel van deze opties noodzakelijk omdat de Accountantskamer in de huidige opzet formeel geen onderdeel van een rechtbank vormt. Dit leidt ons tot het tweede voorstel.
2. **De Accountantskamer bij een groter geheel onderbrengen en/of samenvoegen.** Schaalvoordelen kunnen mogelijk eveneens behaald worden door de Accountantskamer onderdeel te maken van een rechtbank, bijvoorbeeld de rechtbank Overijssel. Ook samenwerking met het Gerechtshof Amsterdam (i.h.b. de Ondernemingskamer) en/of de rechtbank Rotterdam kan mogelijk bijdragen aan schaalvoordelen vanwege de expertise en ervaring met onder meer de jaarrekeningprocedure

respectievelijk bestuursrechtelijke zaken met betrekking tot AFM-besluiten inzake accountantsorganisaties. Samenvoeging en samenwerking kan bijdragen aan flexibiliteit door (verdergaande mogelijkheden) voor uitwisseling van kennis en personeel. Het samenbrengen van de Accountantskamer bij een groter geheel kan derhalve bijdragen aan verhoogde flexibiliteit bij fluctuaties in klachten. Bovendien maakt het samenvoegen van de Accountantskamer bij een groter geheel het gerechtsbestuur in formele zin medeverantwoordelijk voor het functioneren van de Accountantskamer. Kanttekening hierbij is dat flexibiliteit mogelijk ook ten nadele van de Accountantskamer kan werken. Indien een andere afdeling overbelast is, zal de Accountantskamer wellicht ook rechterlijke leden moeten 'afstaan'. Dit risico kan worden tegengegaan door het oormerken van de inkomsten bedoeld voor het werk van de Accountantskamer. Tot slot dient opgemerkt te worden dat de medewerkers van de Accountantskamer voornamelijk zijn gedetacheerd vanuit rechtbank Overijssel. Huidige voorzitters, leden en staf van de Accountantskamer hebben in de afgelopen jaren veel expertise en ervaring met het accountantstuchtrecht opgedaan. Die kennis en ervaring wordt mogelijk teniet gedaan bij het fysiek onderbrengen van de Accountantskamer bij het Gerechtshof Amsterdam en/of de rechtbank Rotterdam als medewerkers niet bereid zijn te verhuizen.

Conclusie hoofdvraag 2

Hoofdvraag 2: Is financiering van de Accountantskamer door het ministerie van Financiën nog steeds de meest aangewezen financieringsvorm?

Op grond van de in paragraaf 4.2 uiteengezette argumentatie kan worden beredeneerd dat financiering door de Staat (nog steeds) de meest aangewezen vorm is. Tegelijkertijd kan op grond van de argumentatie uit paragraaf 4.3 ook worden beredeneerd dat het accountantstuchtrecht door de beroepsgroep gefinancierd zou moeten worden. De beantwoording van hoofdvraag 2 is afhankelijk van hoe de onderliggende argumenten gewogen worden en is daarmee ons inziens in de eerste plaats een politieke keuze. Echter, gelet op de administratieve lasten voor alle betrokken partijen die samenhangen met (deel)financiering door de beroepsgroep ligt het gezien de relatief beperkte kosten van het accountantstuchtrecht momenteel ons inziens niet voor de hand om de huidige financieringsvorm te wijzigen.

Op grond van de inzichten uit het onderzoek geven we hierna een reflectie op drie opties om de financiering in te richten: 1) financiering door de Staat, 2) financiering door de beroepsgroep, 3) gedeelde financiering door de Staat en de beroepsgroep.

Beredeneerd kan worden dat de huidige financiering van de Accountantskamer door het ministerie van Financiën nog steeds de meest aangewezen vorm is. Allereerst is de argumentatie voor de publieke financiering in de Memorie van toelichting bij de Wtra nog steeds van toepassing. Het belangrijkste argument voor de huidige financieringsvorm van het accountantstuchtrecht is dat het tuchtrecht het publiek belang dient. Vanwege de maatschappelijke functie van het accountantsberoep en het daarmee samenhangende publieke belang van het tuchtrecht ligt het volgens het kabinetsstandpunt inzake doorberekening handhavingskosten – nog steeds – in de rede dat er sprake is van publieke financiering. Daarbij blijft de onafhankelijkheid van de beroepsgroep van groot belang voor de functie van het tuchtrecht en de maatschappelijke perceptie. Een kanttekening hierbij is dat onafhankelijkheid ons inziens een subsidiair argument is voor publieke financiering. Immers, er zijn financieringsconstructies mogelijk waarbij de kosten worden verhaald op de beroepsgroep zonder beïnvloedingsmogelijkheden voor de doelgroep. Bijvoorbeeld door de financiering via het ministerie van Financiën te laten lopen. Zij keurt de begroting goed en vraagt de NBA om bij te dragen. Ten tweede kan worden beredeneerd dat het niet ongebruikelijk is dat wettelijk

geregeld tuchtrecht publiek gefinancierd wordt vanuit het 'beleidsverantwoordelijke' departement. Momenteel wordt in vier van de negen sectoren met wettelijk geregeld tuchtrecht het tuchtrecht door de Staat gefinancierd.

Tegelijkertijd met het publieke belang kan ook beredeneerd worden dat het profijtbeginsel bij het accountantstuchtrecht van toepassing is en dat de beroepsgroep derhalve zou moeten voorzien in de financiering van het tuchtrecht.

Gesteld kan worden dat accountants zelf primair voordeel hebben van de tuchtrechtspraak. Het tuchtrecht versterkt immers de kwaliteit en de integriteit van de beroepsgroep en vormt een waarborg voor het maatschappelijk draagvlak voor de bijzondere positie die accountants innemen. Daarbij kan worden geconstateerd dat niet alle klachten die bij de Accountantskamer aanhangig worden gemaakt gaan over de exclusieve accountantstaken. De beroepsgroep heeft er profijt van dat zaken die niet gaan over exclusieve accountantstaken in het kader van de versterking van de kwaliteit, integriteit en het maatschappelijk vertrouwen onder het tuchtrecht vallen. Tot slot wordt het wettelijke geregeld tuchtrecht veelal door de beroepsgroep zelf gefinancierd. Per 1 januari 2018 dienen de juridische beroepen zelf te voorzien in de kosten van het tuchtrecht. Daarmee is momenteel in vijf van de negen sectoren met wettelijk geregeld tuchtrecht de beroepsgroep zelf verantwoordelijk voor de financiering van het tuchtrecht.

Vanuit voorgaande argumentatielijnen kan ook worden beredeneerd dat zowel de Staat als de beroepsgroep dienen te voorzien in de kosten van het tuchtrecht. Met de 'spanning' tussen het publieke belang en het profijtbeginsel kan worden omgegaan door voor een hybride financieringsconstructie te kiezen.

We zien twee mogelijkheden voor de verdeling van de kosten bij hybride financiering:

- De kosten worden '50-50', of in een andere verhouding verdeeld tussen de Staat en de beroepsgroep. De verhouding zal een uitkomst zijn van een onderhandeling met de beroepsgroep.
- De kosten worden verdeeld aan de hand van een onderscheid tussen klachten die gaan over werkzaamheden van accountants die samenhangen met de publieke functie van het beroep en klachten die gaan over niet-exclusieve accountantstaken. De eerste taak kan dan publiek gefinancierd blijven, de tweede taak zou door de beroepsgroep kunnen worden gefinancierd. Echter, bij de haalbaarheid en praktische uitvoerbaarheid van deze hybride constructie zijn een aantal kanttekeningen te plaatsen:
  - In de praktijk kan er discussie ontstaan over de categorisering van het type klachten. Een zuiver onderscheid zal niet altijd mogelijk zijn. Hier zouden richtlijnen voor opgesteld kunnen worden. Dit neemt naar verwachting niet weg dat er in de praktijk discussie over de interpretatie van deze richtlijnen bij specifieke zaken zal kunnen ontstaan. Bovendien zal het voor het publiek (en de publieke opinie) niet uitmaken of iets een exclusieve accountantstaak is. Daarbij is ook op niet-kernwerkzaamheden de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA) van toepassing. Daar gelden dus dezelfde eisen aan accountants als bij de kernwerkzaamheden van accountants.

Tot slot merken we op dat de baten van (gedeeltelijke) doorberekening aan de beroepsgroep moeten opwegen tegen de kosten. Het tuchtrecht voor accountants kost momenteel 'slechts' 1,2 miljoen. De administratieve lasten van de hybride financieringsvorm moeten worden afgewogen tegen de (relatief) geringe opbrengsten. Op grond van de recente ervaring van het ministerie van Justitie en Veiligheid (JenV) met de inwerkingtreding van de Wet doorbelasting kosten toezicht en tuchtrecht juridische beroepen zijn er diverse structurele en incidentele punten waar rekening mee gehouden dient te worden. Zo vergt de wijziging van de financieringsvorm werkzaamheden van departementsambtenaren, medewerkers van de beroepsorganisaties en medewerkers van tuchrechtinstellingen. De werkzaamheden bestaan uit het opstellen van begrotingen door de instellingen waarvan de kosten worden doorbelast, financiële verantwoordingen voor de verrekening van de werkelijke kosten en besluiten tot (niet-)instemming c.q. goedkeuring door het departement. De beroepsorganisaties geven hun schriftelijke zienswijze op de begrotingen van de toezichthouder en de

tuchtrectinstellingen. Dit kan (regelmatig) overleg vragen met alle betrokken partijen indien zij het niet eens zijn over de hoogte van de doorbelasting van de kosten. Ook worden er uitvoeringskosten gemaakt voor het innen van de bijdrage van de beroepsgroep, de registratie hiervan en (eventuele) betalingsherinneringen.

Gelet op de administratieve lasten voor alle betrokken partijen die samenhangen met (deel)financiering door de beroepsgroep ligt het momenteel – gezien de relatief beperkte kosten van het accountantstuchtrecht – ons inziens niet voor de hand om de huidige financieringsvorm te wijzigen.

Inhoud

Conclusies	2
Achtergrond en onderzoeksvragen	2
Onderzoeksaanpak	2
Conclusie hoofdvraag 1	3
Conclusie hoofdvraag 2	6
1. Inleiding	10
1.1. Aanleiding en vraagstelling	10
1.2. Onderzoeksverantwoording en afbakening	10
1.3. Leeswijzer	12
2. Vormgeving van het accountantstuchtrecht	13
2.1. Over het accountantstuchtrecht	13
2.2. Doel, scope en reikwijdte van het accountantstuchtrecht	14
3. Analyse functioneren Accountantskamer	15
3.1. Organisatie van de Accountantskamer	15
3.2. Proces van klachtafhandeling door de Accountantskamer	20
3.2.1. Instroom van klachten	22
3.2.2. Uitstroom van klachten	25
3.3. In hoeverre bereikt de Accountantskamer haar missie?	28
3.3.1. Kwaliteit van de afhandeling van klachten	28
3.3.2. Termijnen van afhandeling van klachten	30
3.3.3. Effect van jurisprudentie	33
4. Financiering van de Accountantskamer	35
4.1. Huidige financiering van de Accountantskamer en het wettelijk geregelde tuchtrecht	35
4.2. Argumentatie voor publieke financiering	37
4.3. Argumentatie voor financiering door de beroepsgroep	38
Bijlage A. Gesprekspartners	40
Bijlage B. Gespreksleidraden	42

1. Inleiding

In dit hoofdstuk gaan we in op de aanleiding van het onderzoek en de vraagstelling. Vervolgens gaan we in op de wijze waarop het onderzoek is vormgegeven. De afsluitende leeswijzer bevat de structuur van dit evaluatierapport.

1.1. Aanleiding en vraagstelling

Aan accountants zijn, als gereguleerde beroepsgroep, wettelijke taken opgedragen. Een grote kring van personen en instellingen vertrouwt op hun kwaliteit. Objectiviteit, onafhankelijkheid, integriteit en vakbekwaamheid van de accountant bij de uitvoering van deze taken zijn minimale vereisten. Handhaving van de standaarden en eisen die aan de uitoefening van hun werkzaamheden worden gesteld, dienen dan ook direct een algemeen belang.

De Accountantskamer is sinds 1 mei 2009 belast met de tuchtrechtspraak voor accountants. De Accountantskamer behandelt klachten over accountants ten aanzien van de uitoefening van hun beroep. Het gaat dan om gedragingen van de accountant in strijd met de wet of de gedrags- en beroepsregels en om gedragingen van de accountant in strijd met het belang van een goede uitoefening van het accountantsberoep. Anders dan bij de gewone rechtspraak wordt de Accountantskamer niet door het ministerie van Justitie en Veiligheid maar door het ministerie van Financiën gefinancierd.

De evaluatie van de Accountantskamer moet het functioneren van de Accountantskamer inzichtelijk maken en dient tevens inzichtelijk te maken of financiering door het ministerie van Financiën nog in de rede ligt. De minister van Financiën heeft reeds aan de Tweede Kamer gecommuniceerd: *'Tijdens de evaluatie [van de Accountantskamer] zal er worden bekeken of financiering door het ministerie nog in de rede ligt of dat er moet worden overgegaan tot gedeeltelijke of gehele overheveling van de kosten naar de sector. Of de sector de kosten zal gaan dragen, is derhalve nu nog niet bekend.'*³

De evaluatie heeft twee hoofdvragen:

- **Is de Accountantskamer afdoende geëquipeerd om haar missie te vervullen?**
- **Is financiering van de Accountantskamer door het ministerie van Financiën nog steeds de meest aangewezen financieringsvorm?**

1.2. Onderzoeksverantwoording en afbakening

Onderzoeksaanpak

Onze bevindingen en conclusies zijn gebaseerd op een analyse van feiten, cijfers en percepties over enerzijds het functioneren van de Accountantskamer en anderzijds de financiering van het accountantstuchtrecht en andere vormen van wettelijk geregeld tuchtrecht. Aan de hand van bronnenonderzoek zijn de relevante feiten en cijfers in kaart gebracht. Hierbij hebben we gebruik gemaakt van interne documenten van de Accountantskamer (zoals begrotingen en verantwoordingsstukken), van Kamerstukken (zoals Memorie van

³ Kamerstukken II, 2017/18, Kamerstuk 31935, nr. 51.

Toelichting op Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), wetgeving (zoals de Wet tuchtrechtspraak accountants (Wtra), Wet op het accountantsberoep (Wab) en Wijzigingswet juridische beroepen), van (publiek toegankelijke) secundaire bronnen (zoals (wetenschappelijke) publicaties over accountantstuchtrecht en jaarverslagen van zowel de Accountantskamer als ook van andere tuchtcolleges). Bronverwijzingen zijn in de betreffende passages opgenomen. Naast het bronnenonderzoek zijn er semigestructureerde interviews gevoerd 'binnen' en 'buiten' de Accountantskamer. De interviews 'binnen' de Accountantskamer zijn gevoerd met rechterlijke leden, accountantsleden en secretarissen. 'Buiten' de Accountantskamer is gesproken met een diverse groep van personen waaronder experts uit de wetenschap, vertegenwoordigers van de beroepsgroep en toezichthouders. Het perspectief van de beklagden is meegenomen door te spreken met advocaten die beklagde accountants hebben vertegenwoordigd. In bijlage A is een overzicht van de 33 gesprekspartners opgenomen.

Begeleiding van het onderzoek

De opdrachtgever voor dit onderzoek is het ministerie van Financiën, directie Financiële Markten. Voor de begeleiding van dit onderzoek is door het ministerie van Financiën een klankbordgroep samengesteld die tijdens de looptijd van dit onderzoek driemaal bijeen is geweest om input te leveren. De klankbordgroep bestond uit medewerkers van het ministerie van Financiën (directie Financiële Markten) en een medewerker van het ministerie van Justitie en Veiligheid (directie Wetgeving en Juridische Zaken). Bij aanvang van het onderzoek is afgestemd over de te hanteren aanpak van dit onderzoek. In de tweede bijeenkomst zijn de eerste bevindingen ten aanzien van de twee hoofdvragen van dit onderzoek besproken. In de derde bijeenkomst is het conceptrapport besproken. Op een drietal momenten gedurende het onderzoek heeft de KWINK groep (de voortgang van) het onderzoek⁴ voorgelegd aan en besproken met Eva Eijkelenboom.⁵ Het conceptrapport is eveneens ter toetsing voorgelegd aan de voorzitter, plaatsvervangend voorzitter en manager van de Accountantskamer.

Afbakening van het onderzoek

Dit onderzoek ziet alleen op het functioneren van de Accountantskamer. Naast de Accountantskamer zijn er verschillende instanties waar 'klachten' over accountants(organisaties) kunnen worden voorgelegd: accountantsorganisaties, klachtencommissie NBA (gericht op mediation, geen bevoegdheid tot maatregelen), de Raad voor Geschillen (een procedure voor civiele geschillenbeslechting tegen accountants).⁶ Daarnaast kunnen verschillende procedures worden gestart op grond van zaken die betrekking hebben op het accountantsberoep:

- Bestuursrechtelijke procedure t.a.v. besluiten van de AFM bij de rechtbank Rotterdam en in appel bij het College van Beroep voor het Bedrijfsleven (CBb);⁷
- Bestuursrechtelijke procedure t.a.v. besluiten van de NBA rechtstreeks bij het CBb;
- Tuchtrechtelijke procedure bij de Accountantskamer,⁸ of in hoger beroep bij het CBb;⁹

⁴ Te weten op het moment van de onderzoeksopzet, tussentijdse bevindingen en de conceptrapportage.

⁵ Mr. dr. E.V.A. (Eva) Eijkelenboom is verbonden aan Erasmus School of Law van de Erasmus Universiteit Rotterdam en werkzaam bij KPMG. Haar inbreng aan dit onderzoek is op persoonlijke titel. Eva heeft kennis van (wetgeving van) de accountancysector en het accountantstuchtrecht. Zij promoveerde op het proefschrift getiteld: "Vertrouwen voorop". In haar promotieonderzoek richtte zij zich op de totstandkoming, doelmatigheid en doeltreffendheid van kwaliteitsbevorderende wetgeving voor Nederlandse accountantsorganisaties. Eerder was zij betrokken bij de evaluatie van de Wet toezicht accountantsorganisaties.

⁶ Zie: <https://www.nba.nl/kwaliteitsbevordering/klachten-en-tuchtrecht/raad-voor-geschillen/>

⁷ Zie: <https://www.rechtspraak.nl/Organisatie-en-contact/Organisatie/Rechtbanken/Rechtbank-Rotterdam/Over-de-rechtbank/Organisatie/Paginas/Team-Bestuur.aspx>

⁸ Zie: <http://www.accountantskamer.nl/index.php/procedure>

⁹ Zie: <https://www.rechtspraak.nl/Organisatie-en-contact/Organisatie/College-van-Beroep-voor-het-bedrijfsleven/Over-het-College-van-Beroep-voor-het-bedrijfsleven/Paginas/default.aspx>

- Ook kan er een straf- of civielrechtelijke procedure worden gestart tegen een accountant. Een tuchtrechtelijke uitspraak kan de opmaat vormen naar een civielrechtelijke procedure.

De AFM houdt toezicht op accountantsorganisaties die wettelijke controles verrichten. Het toezicht op de overige werkzaamheden van accountants valt onder het toezicht van de Raad voor Toezicht van de NBA.¹⁰

1.3. Leeswijzer

Allereerst zijn in dit rapport de conclusies van het onderzoek opgenomen. In de volgende hoofdstukken gaan we in op de onderliggende bevindingen die de opmaat voor de conclusies vormen. In hoofdstuk 2 behandelen we vormgeving van het tuchtrecht. Hierin komen zowel het accountantstuchtrecht in den brede aan de orde als het doel, de scope en de reikwijdte van het accountantstuchtrecht. In hoofdstuk 3 volgt een analyse van het functioneren van de Accountantskamer als antwoord op de eerste hoofdvraag. Achtereenvolgens behandelen we de organisatie van de Accountantskamer, het proces van klachtafhandeling en de wijze waarop de Accountantskamer invulling geeft aan haar missie. In hoofdstuk 4 behandelen we de tweede hoofdvraag door in te gaan op de financiering van de Accountantskamer en de financiering van andere vormen van wettelijke geregeld tuchtrecht.

---

¹⁰ Zie: <https://www.afm.nl/nl/professionals/doelgroepen/accountantsorganisaties/tz-accountantorg>.

2. Vormgeving van het accountantstuchtrecht

Alvorens in te gaan op de analyse van het functioneren van de Accountantskamer behandelen we eerst de wijze waarop het accountantstuchtrecht in Nederland is vormgegeven. Inzicht in de vormgeving van het accountantstuchtrecht in dit hoofdstuk is van belang voor de interpretatie van de resultaten van dit evaluatieonderzoek.

2.1. Over het accountantstuchtrecht

De Accountantskamer is de bij de Wet tuchtrechtspraak accountants (Wtra) ingestelde tuchtrechtelijke instantie die klachten tegen accountants beoordeelt. De Accountantskamer beoordeelt sinds 1 mei 2009 klachten over accountants ten aanzien van de uitoefening van hun beroep.

De Accountantskamer behandelt klachten over gedragingen van de accountant in strijd met de wet of de gedrags- en beroepsregels en over gedragingen van de accountant in strijd met het belang van een goede uitoefening van het accountantsberoep.¹¹ De Accountantskamer stelt dat niet alleen beroepsmatige maar ook andere handelingen van accountants onder het bereik van het tuchtrecht vallen, maar alleen als die andere handelingen van invloed zijn op de uitoefening van het beroep. In een tuchtprocedure staat het belang van een goede beroepsuitoefening voorop. Een tuchtprocedure beoogt bij te dragen aan het (herstel van) vertrouwen van het publiek in de beroepsuitoefening van accountants. Een klacht kan slechts gericht zijn tegen een of meer individuele accountant(s). Bij de Accountantskamer kan dus geen klacht tegen een accountantsorganisatie worden ingediend.

De gedraging van de accountant waarover wordt geklaagd hoeft niet specifiek gericht te zijn tegen degene die klaagt. In het accountantstuchtrecht kan een ieder een klacht tegen een accountant indienen bij een vermoeden van handelen of nalaten in strijd met de wet of de gedrags- en beroepsregels. Dit maakt het dus mogelijk dat bijvoorbeeld (de voorzitter van) de NBA of de toezichthouder op accountantsorganisaties, de AFM, een klacht tegen een accountant kunnen indienen.¹²

Bij de behandeling van een klacht bestaat de samenstelling van de Accountantskamer altijd in meerderheid uit leden van de rechterlijke macht, aangevuld met één of meer accountantsleden.¹³ In de praktijk vindt de behandeling van klachten doorgaans plaats in een kamer bestaande uit drie rechterlijke leden en twee accountantsleden. De Accountantskamer is gevestigd in Zwolle en houdt zitting in het gebouw van de rechtbank Overijssel te Zwolle.¹⁴ Tegen uitspraken van de Accountantskamer kan hoger beroep worden ingesteld bij het College van Beroep voor het bedrijfsleven in Den Haag.¹⁵

---

¹¹ Art. 22 lid 1 Wtra.

¹² Art. 22 Wtra.

¹³ Art. 12 Wtra

¹⁴ Art. 10 Wtra.

¹⁵ Art. 43 Wtra.

2.2. Doel, scope en reikwijdte van het accountantstuchtrecht

Het doel van tuchtrecht is gericht op de handhaving van de goede uitoefening van het beroep, de eer en de goede naam van de beroepsgroep. Een tuchtprocedure ziet op de handhaving hiervan. Omdat klachten tegen accountants raken aan het algemeen belang, is de tuchtrechtspraak voor accountants wettelijk geregeld.

Het tuchtrecht is primair beroepsgroepenrecht en is gericht op de handhaving van de goede uitoefening van een bepaald beroep en de handhaving van de eer en goede naam van een bepaalde beroepsgroep. Het accountantstuchtrecht is wettelijk geregeld omdat het accountantsberoep het algemeen belang dient. De kerntaken van accountants zoals de controle van financiële verantwoordingen dienen een publieke functie. Handhaving van de standaarden en eisen die aan die werkzaamheden worden gesteld, dienen dan ook het algemeen belang. Bovendien mogen alleen accountants deze kerntaken uitvoeren.

Klachten over accountants worden behandeld door de Accountantskamer. De missie van de Accountantskamer is als volgt geformuleerd: *“Het op kwalitatief hoogstaande wijze binnen een redelijke termijn afhandelen van bij haar aanhangig gemaakte klachten tegen accountants en het door haar jurisprudentie eraan bijdragen dat accountants bij hun handelen het maatschappelijk belang en de fundamentele beginselen van integriteit, objectiviteit, deskundigheid en zorgvuldigheid, geheimhouding en professioneel gedrag in acht nemen en ook overigens bij hun handelen het belang van een goede beroepsuitoefening voor ogen houden.”*¹⁶ De missie bestaat daarmee uit drie onderdelen:

1. Het op kwalitatief hoogstaande wijze afhandelen van klachten tegen accountants;
2. Het binnen een redelijke termijn afhandelen van klachten tegen accountants;
3. Door haar jurisprudentie eraan bijdragen dat accountants bij hun handelen het maatschappelijk belang en de fundamentele beginselen van een goede uitoefening van het accountantsberoep in acht nemen.

De reikwijdte van het tuchtrecht voor accountants is breed. Alle werkzaamheden die een beroepsbeoefenaar in die hoedanigheid verricht vallen binnen de werkingssfeer van het tuchtrecht.

In de Memorie van Toelichting (MvT) bij de Wtra is overwogen dat de reikwijdte van het tuchtrecht zou worden bepaald door de vraag bij welke werkzaamheden ‘een algemeen belang’ betrokken is.¹⁷ Dat algemeen belang zou duidelijk aanwezig zijn waar de accountant zijn controlefunctie uitoefent of als het anderszins gaat om werkzaamheden waarbij wettelijk is voorgeschreven dat een registeraccountant (RA) of accountants-administratieconsulent (AA) moet worden ingeschakeld. Deze wettelijke taken van de accountant worden in de MvT bij de Wtra de ‘kerntaken’ van de accountant genoemd. Accountants voeren ook taken uit die niet uitsluitend door accountants worden uitgevoerd. Bij de totstandkoming van de Wta was ook aandacht voor het tuchtrecht. In de MvT bij de Wta werd destijds gepleit voor zowel een Accountantskamer als door de beroepsgroep opgestelde waarborgen, bijvoorbeeld een klachtenregeling, om zo de publieke, respectievelijk private taken, van de accountant te scheiden.¹⁸ Uiteindelijk is voor ongedeeld tuchtrecht gekozen. Dat wil zeggen dat alle activiteiten (zowel publieke als private) die de beroepsbeoefenaar in zijn hoedanigheid uitoefent, waaronder ook de activiteiten die niet tot het wettelijk monopolie van de beroepsgroep behoren, binnen de werkingssfeer van het tuchtrecht vallen.

¹⁶ Jaarverslag 2011, Accountantskamer.

¹⁷ Kamerstukken II, 2005/06, 30 397, 3 p. 2-6.

¹⁸ Kamerstukken II, 2003/04, 29658, 3, p. 31.

3. Analyse functioneren Accountantskamer

In dit hoofdstuk staat de analyse ten behoeve van de beantwoording van hoofdvraag 1 van dit onderzoek centraal. Deze onderzoeksvraag luidt als volgt: **“Is de Accountantskamer afdoende geëquipeerd om haar missie te vervullen?”** In dit hoofdstuk wordt de organisatie van Accountantskamer behandeld waar wij onder meer aandacht hebben voor de begrote en gerealiseerde kosten van de Accountantskamer. In dit hoofdstuk behandelen wij de financiering als benadering voor een oordeel over het functioneren van de Accountantskamer. Bij elke paragraaf zijn de samenvattende bevindingen vetgedrukt weergegeven met daaronder een toelichting en onderbouwing aan de hand van feiten, cijfers en percepties op deze bevinding.

3.1. Organisatie van de Accountantskamer

Bevinding 1. De financiering van het tuchtrecht via de Accountantskamer is belegd bij het ministerie van Financiën. De begrote en gerealiseerde kosten van de Accountantskamer zijn door de jaren heen toegenomen. De gerealiseerde kosten bedroegen 1,2 miljoen euro in 2018.

Het gerechtsbestuur van de rechtbank Overijssel draagt tezamen met de voorzitter van de Accountantskamer de verantwoordelijkheid voor de bedrijfsvoering van de Accountantskamer. Het ministerie van Financiën draagt de kosten van de Accountantskamer en betaalt jaarlijks een lumpsum financiering aan de Accountantskamer.¹⁹ Een begroting die de Accountantskamer jaarlijks opstelt en ter instemming aan de minister zendt vormt de basis van deze financiering.²⁰ Elk jaar maakt het gerechtsbestuur een afrekening van de werkelijk gemaakte kosten welke wordt geaccordeerd door de voorzitter van de Accountantskamer.²¹ Een eventueel tekort of overschot van de gerealiseerde kosten wordt aangevuld door het ministerie respectievelijk terugbetaald door de Accountantskamer.²² Tot op heden zijn de gemaakte kosten jaarlijks lager dan de begrote kosten. Dit overschot wordt verrekend met het voorschot op het aanstaande jaar.²³ De begrote en gerealiseerde kosten van de Accountantskamer zijn door de jaren heen toegenomen. De gerealiseerde kosten bedroegen 0,66 miljoen euro in 2010, en ruim 1,2 miljoen euro in 2018 (zie figuur 1). Daarmee bedroegen de gemiddelde kosten van een afgehandelde klacht door de Accountantskamer ongeveer € 7.700 in 2018 (zie tabel 1 voor de kostenontwikkeling en de kosten per uitspraak).

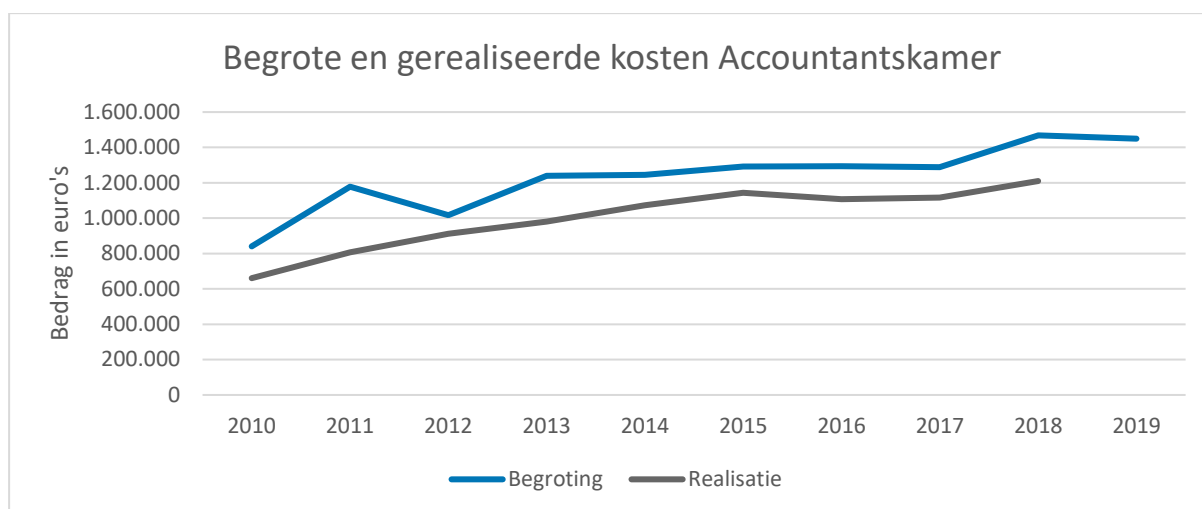
¹⁹ Art. 21 lid Wtra.

²⁰ Art. 21 lid 5 Wtra.

²¹ Indien gedurende het jaar aanmerkelijke verschillen ontstaan of dreigen te ontstaan tussen de werkelijke en begrote baten en lasten of inkomsten en uitgaven moet de Accountantskamer dat onverwijld mededelen aan de minister onder vermelding van de oorzaak van de verschillen op grond van art. 21a Wtra.

²² Accountantskamer, jaarverslag 2011, p.8.

²³ Accountantskamer. Jaarafrekening 2014, p. 1.

Figuur 1. Ontwikkeling begrote en gerealiseerde kosten van de Accountantskamer.

Jaar	Aantal afgehandelde klachten	Realisatie	Gemiddelde kosten per uitspraak
2010	126	€660.494	€5.242,02
2011	125	€806.777	€6.454,22
2012	143	€912.267	€6.379,49
2013	187	€981.443	€5.248,36
2014	161	€1.073.603	€ 6.668,34
2015	179	€1.143.836	€6.390,15
2016	155	€1.106.722	€7.140,14
2017	175	€1.115.946	€6.376,83
2018	156	€1.209.953	€7.756,11

Tabel 1. Ontwikkeling van de kosten per uitspraak (exclusief PE-zaken).

De gemiddelde kosten per uitspraak zijn per jaar met gemiddeld 4,45% gestegen. De inflatie over deze periode was gemiddeld 1,5%.²⁴ Dat betekent dat de absolute prijsstijging voor een afgehandelde klacht onder de 3% per jaar is gebleven. (Een deel van) deze prijsstijging is te verklaren met het beeld dat de omvang van de gemiddelde klacht is toegenomen.

Bevinding 2. De huidige vormgeving van het tuchtrecht voor accountants heeft een positief effect op de (gepercipieerde) onafhankelijkheid van de Accountantskamer en de stroomlijning van het tuchtrecht.

Voor mei 2009 was het tuchtrecht toevertrouwd aan de Raden van Tucht voor de registeraccountants en accountants-administratieconsulenten te Amsterdam en Den Haag. Deze Raden werden bekostigd door de beroepsgroep zelf. Door invoering van de Wtra zijn de eerdere Raden van Tucht uit Den Haag en Amsterdam vervangen door één van de beroepsgroep onafhankelijke Accountantskamer in Zwolle. De Accountantskamer heeft een voorzitter, ten hoogste tien leden en een secretaris.²⁵ Tenminste de helft van de leden is beroepsrechter, de overige leden zijn accountants of inhoudelijk experts.²⁶

In de MvT bij de Wtra staat dat het van belang is om het tuchtrecht los van de beroepsgroep te organiseren. Redenen hiervoor zijn het maatschappelijk belang van het accountantsberoep en de maatschappelijke onrust

²⁴ Zie: <https://opendata.cbs.nl/statline/#/CBS/nl/dataset/70936NED/table?fromstatweb>

²⁵ Art. 11 lid 1 Wtra.

²⁶ Art. 12 lid 2 Wtra.

en wantrouwen in het functioneren van de accountancy als gevolg van misstanden.²⁷ Aangegeven wordt: “De versterking van het toezicht op accountants op grond van de Wta heeft ons ook aanleiding gegeven de regeling van het tuchtrecht nader te bezien. Wij zijn hierbij tot het oordeel gekomen dat het gewenst is het tuchtrecht voor accountants te stroomlijnen en de onafhankelijke positie van het tuchtrecht met het oog op het maatschappelijk vertrouwen te versterken.”²⁸ Gesprekspartners geven aan dat het vanuit het oogpunt van maatschappelijk vertrouwen goed is dat binnen de Accountantskamer een meerderheid van onafhankelijke beroepsrechters samen met inhoudelijke experts in de vorm van één of meer accountantsleden een oordeel vellen over tegen accountants aanhangig gemaakte klachten. Aangegeven wordt dat dit van belang is voor de geloofwaardigheid (onafhankelijkheid) van de uitspraken en het bredere draagvlak van de uitspraken in de maatschappij. Tot slot constateren gesprekspartners dat het accountantstuchtrecht – met één Accountantskamer – nu meer ‘gestroomlijnd’ is dan voorheen met twee Raden van Tucht.

Bevinding 3. De Accountantskamer is een kleine organisatie zonder eigen personeel. Alle medewerkers zijn werkzaam bij een gerecht en worden gedetacheerd bij de Accountantskamer. De huidige capaciteit van de organisatie zorgt voor knelpunten in de klachtafhandeling (zie doorlooptijden in paragraaf 3.2.2). De beperkte omvang en de afhankelijkheid van gerechtsbesturen (vanwege de detacheringconstructie) maken de Accountantskamer kwetsbaar voor fluctuaties in de in- en uitstroom van klachten, verloop van medewerkers en uitval van medewerkers.

De Accountantskamer heeft een voorzitter, ten hoogste tien leden en een secretaris.²⁹ Daarnaast mogen er ten hoogste twintig plaatsvervangende leden zijn aangesteld.³⁰ Zij worden allen benoemd voor een periode van zes jaar. De voorzitter is rechterlijk ambtenaar met rechtspraak belast, van de leden is ten minste de helft ook rechterlijke ambtenaar met rechtspraak belast. De overige leden zijn deskundige leden op het gebied van accountancy. Voor de plaatsvervangende leden is (thans) geen dergelijke verhouding bepaald.³¹

Jaar	Rechterlijke formatie in fte	Gerechtelijke ondersteuning in fte	Totaal formatieve ondersteuning in fte	Aantal accountants leden	Aantal rechterlijke leden incl. voorzitter ³²	Omvang kabinet incl. voorzitter ³³
2018	3,95	4,77	8,72	13	17	4
2017	3,25	4,82	8,07	12	15	3
2016	2,34	5,46	7,8	11	14	3
2015	3,48	4,85	8,33	12	14	4
2014	3,32	4,37	7,69	11	13	4
2013	Gegevens niet beschikbaar					
2012	3,1	3,66	6,76	Gegevens niet beschikbaar		
2011	3,3	4,16	7,46	8	9	4

Tabel 2. Ontwikkeling personele bezetting Accountantskamer.³⁴

²⁷ Het Enron-schandaal, waarbij accountants een rol hebben gespeeld werd als misstand aangehaald. Zie *Kamerstukken II*, 2005/06, 30397, 3, p. 1.

²⁸ *Kamerstukken II*, 2005/06, 30397, 3, p. 1.

²⁹ Art. 11, lid 1 Wtra.

³⁰ Art. 11, lid 2 Wtra.

³¹ Art. 12 Wtra.

³² Het betreft hier het totaal aantal rechterlijke leden: voorzitter, plaatsvervangend voorzitters en rechterlijke leden.

³³ Nadere uitsplitsing van de ‘vaste’ leden zonder ‘flexibele schil’ van rechterlijke leden: voorzitter en plaatsvervangend voorzitters.

³⁴ Bron: Interne informatie Accountantskamer. Informatie uit 2011 afkomstig van jaarverslag 2011. Voor 2012 en 2013 is informatie (deels) niet beschikbaar.

Uit tabel 2 blijkt dat het aantal fte beperkt is toegenomen. De totale personele inzet over 2011 bedraagt 7,46 fte. In 2018 is dit 8,72 fte (inclusief 13 rechterlijke leden van ieder 0,1 fte in 2018 en exclusief de accountantsleden). In het jaarverslag van 2011 wordt aangegeven dat personeel zal worden geworven aangezien er de afgelopen periode structureel sprake is geweest van onderbemensing. In 2018 bedraagt de personele inzet 8,72 fte; wederom blijkt het moeilijk om vacatures te vullen met geschikt personeel.³⁵ De gehele rechterlijke macht kampt met personeelstekorten.³⁶ Gesprekspartners binnen de Accountantskamer geven aan dat deze vakinhoudelijke kennis dun gezaaid is bij gerechten die in de detachering van personeel moeten voorzien. De Accountantskamer geeft aan deze moeizame opvulling te trachten te ondervangen door vacatures voor de nabije toekomst eerder dan voorheen uit te zetten.

Alle medewerkers van de Accountantskamer zijn gedetacheerd vanuit (verschillende) gerechtsbesturen. Detachering van rechters en secretarissen maakt de Accountantskamer afhankelijk van gerechtsbesturen. Detachering leidt enerzijds tot afhankelijkheid van expertise/affiniteit met het accountantstuchtrecht en kan anderzijds leiden tot de situatie dat detacheerders de gedetacheerde terug kunnen roepen. Gesprekspartners geven aan dat de tekorten in de rechtspraak in combinatie met detachering van rechterlijke leden, de Accountantskamer kwetsbaar maken. In de praktijk komt het dan ook voor dat gedetacheerde rechters terug worden gehaald naar de rechtbank vanuit waar zij gedetacheerd zijn. Tot slot lijkt er geen prikkel te zijn voor gerechtsbesturen om rechters te detacheren bij de Accountantskamer.

Daarbij blijkt uit interne documenten en gesprekken dat het moeilijk is om vacatures te vullen met geschikt personeel. De Accountantskamer is vanwege de detachingsconstructie afhankelijk van het aanwezige personeel bij de gerechten. Het werk van de Accountantskamer vraagt dat rechterlijke leden en secretarissen voldoende financieel-economische kennis hebben en kennis van het accountantsberoep. Tot slot gaven leden van de Accountantskamer aan dat het – wanneer een geschikte kandidaat is gevonden – aanzienlijk meer tijd kost dan gebruikelijk in de rechterlijke macht om rechterlijke leden en secretarissen in te werken en op te leiden in de regelgeving van de accountancy.

Bevinding 4. De Accountantskamer maakt gebruik van een ‘flexibele schil’ van accountantsleden voor vakinhoudelijke kennis en expertise van het accountantsberoep en de daarmee samenhangende wet- en regelgeving. De accountantsleden zijn ervaren accountants (met een meer dan gemiddelde affiniteit met de ‘vaktechniek’). De vergoeding die zij ontvangen is beperkt ten opzichte van de tarieven in de sector en de tijd die zij investeren in de behandeling van een zaak. De lage vergoedingen ten opzichte van de tarieven in de sector kunnen zorgen voor terughoudendheid van de Accountantskamer met betrekking tot de inspanning die van de accountantsleden gevraagd kan worden.

Wettelijk is vastgelegd dat de Accountantskamer moet zijn geconstitueerd met een meerderheid aan rechterlijke leden om de onafhankelijke positie te versterken.³⁷ In de praktijk wordt bij de behandeling van een zaak doorgaans beroep gedaan op twee accountantsleden. Dit maakt dat een kamer uit vijf leden bestaat. De Accountantskamer heeft momenteel de beschikking over dertien accountantsleden. Uit de gesprekken blijkt dat ieder accountantslid gemiddeld ongeveer één keer per maand aan een zitting deelneemt.³⁸ In de interviews met leden van de Accountantskamer wordt aangegeven dat een zaak doorgaans ongeveer drie werkdagen inspanning door voorbereiding, zitting en uitspraak vraagt. De accountantsleden krijgen een vergoeding van €393 per behandelde zaak. De vergoeding is onafhankelijk van het aantal uren dat zij aan de zaak besteden. Ook bestaat geen onderscheid in de vergoeding op grond van de omvang van de zaak. Gesprekspartners van binnen en buiten de Accountantskamer geven aan dat deze vergoeding (zeer) beperkt is gelet op de benodigde

³⁵ Accountantskamer. (25 april 2019). Eindafrekening 2018 en betaling voorschot 2019.

³⁶ Zie over de personele tekorten in de Rechtspraak bijvoorbeeld: <https://www.rechtspraak.nl/Organisatie-en-contact/Organisatie/Raad-voor-de-rechtspraak/Nieuws/Paginas/Rechtspraak-duur-rechtszaak-moet-korter.aspx>

³⁷ Art. 12 lid 2 Wtra.

³⁸ Voor een overzicht van de accountantsleden zie: <http://www.accountantskamer.nl/index.php/accountantskamer/leden>.

kennis en expertise van de accountantsleden en de tijd die zij investeren. De beperkte vergoeding lijkt voornamelijk de werving van accountantsleden niet in de weg te staan. De geïnterviewde accountantsleden geven aan dat zij in de eerste plaats meewerken omdat ze intrinsiek gemotiveerd zijn om een bijdrage te leveren aan de tuchtrechtspraak. De Accountantskamer geeft aan dat de gevraagde bijdrage van accountantsleden vanwege de financiële consequenties voor hen beperkt gehouden dient te worden. Met name bij grotere en complexere (controle)zaken komt het voor dat de voorbereiding en behandeling van een zaak enkele dagen tot weken vergt. Een aanzienlijke tijdsinvestering waar nu slechts een geringe vergoeding voor accountantsleden tegenover staat. Bij de grotere en complexe (controle)zaken ligt in de praktijk veel van de voorbereiding bij de secretarissen en rechterlijke leden om de tijdsbesteding van accountantsleden te beperken. Echter juist bij die zaken is de toegevoegde waarde van de kennis van de accountantsleden groot.

Momenteel loopt binnen de Accountantskamer een pilot waarbij een accountant als secretaris werkzaam is (0,4 fte) zodat de benodigde accountancyexpertise direct binnen de organisatie beschikbaar is. Bestendiging van deze pilot met een vakdeskundige in de vaste formatie van de Accountantskamer vraagt dat een gerechtsbestuur speciaal voor de Accountantskamer een accountant aanneemt om deze te detacheren bij de Accountantskamer. Beredeneerd kan worden dat het aannemen van een vakdeskundige op het gebied van accountancy niet direct in het belang is van een gerecht omdat deze persoon vanwege zijn specifieke achtergrond alleen inzetbaar is bij de Accountantskamer(en) financiële (werkgevers) risico's als werkloosheid of ziekte met zich brengt voor het betreffende gerecht, waarin de Wtra niet voorziet.

Bevinding 5. De Accountantskamer opereert onafhankelijk van de doelgroep. De Accountantskamer heeft verschillende waarborgen getroffen om de onafhankelijkheid te borgen. Een aandachtspunt is de transparantie over de verantwoording van de werkzaamheden van de Accountantskamer.

De wetgever heeft een aantal waarborgen getroffen voor de onafhankelijkheid van de Accountantskamer van de beroepsgroep. Allereerst strekt artikel 14 Wtra zich ertoe de onafhankelijkheid van de secretaris en de leden te waarborgen. De secretaris en de leden zijn voor hun werkzaamheden enkel verantwoordelijk verschuldigd aan de Accountantskamer.³⁹ Daarnaast leggen de voorzitter, de leden en de secretaris de eed of belofte af.⁴⁰ Ook borgt de benoemingstermijn van zes jaar evenzo de onafhankelijkheid.⁴¹ De onafhankelijkheid van de Accountantskamer wordt voorts geborgd via artikel 16 Wtra, zo mogen de voorzitter, de leden en de secretaris geen bestuurslid zijn bij de AFM, bij de beroepsorganisatie of bij een klachtencommissie belast met het behandelen van klachten inzake (externe) accountants of de beroepsorganisatie. Ook mag er geen sprake zijn van een verhouding of verwantschap tussen de voorzitter, de leden en de secretaris. Ten tweede bestaat de samenstelling van de kamer die zich buigt over de uitspraak voor de meerderheid uit onafhankelijke rechters.⁴² Ten derde zijn de zittingen en de uitspraken van de Accountantskamer openbaar toegankelijk.⁴³ Ten vierde, kunnen partijen hoger beroep instellen bij het CBb indien zij zich niet kunnen vinden in een uitspraak van de Accountantskamer.⁴⁴ Tot slot geeft de Accountantskamer aan dat alle (concept)uitspraken worden meegelezen door de voorzitter en de plaatsvervangend voorzitter van de Accountantskamer (onafhankelijke rechters). Over de onafhankelijkheid van de Accountantskamer ten aanzien van de beroepsgroep bestaat bij gesprekspartners geen (gerede) twijfel.

Onafhankelijkheid betekent niet dat er geen verantwoording hoeft te worden afgelegd. Transparantie is daarom belangrijk. Enerzijds is de Accountantskamer transparant. Immers, de zittingen en jurisprudentie zijn openbaar toegankelijk. Anderzijds ontbreekt het aan een meer overkoepelende verantwoording aan de hand

³⁹ Art. 14 lid 1 Wtra.

⁴⁰ Art. 15 Wtra.

⁴¹ Art. 18 Wtra.

⁴² Art. 12 lid 2 Wtra.

⁴³ Art. 28 lid 1 Wtra respectievelijk art. 38 lid 4 Wtra.

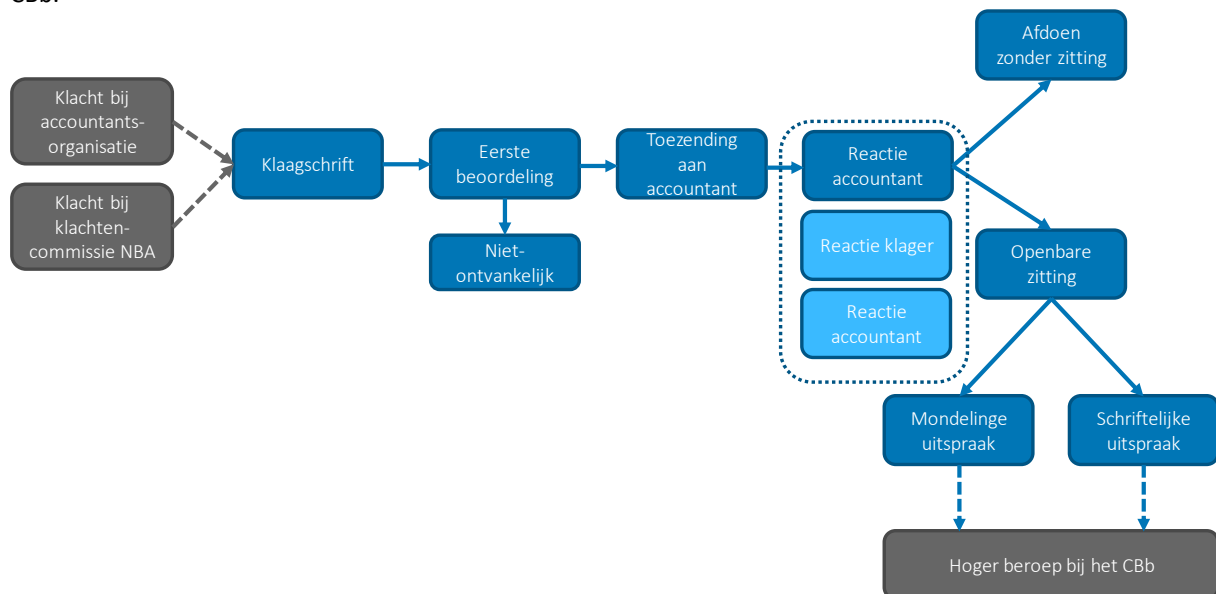
⁴⁴ Art. 43 Wtra.

van bijvoorbeeld een openbaar jaarverslag met daarin relevante feiten, cijfers en duiding daarbij vanuit de Accountantskamer. Het laatste publieke jaarverslag is afkomstig uit 2011.⁴⁵ Wel wordt jaarlijks een verantwoordingsbrief naar het ministerie van Financiën gestuurd. Deze brieven zijn niet openbaar.

Een goed voorbeeld van transparante verantwoording vormt het jaarverslag van de het tuchtcollege gezondheidszorg.⁴⁶ In dit jaarverslag staan de kerncijfers over het afgelopen jaar en er is een themabijdrage. Deze themabijdrage geeft de lezer een beeld van de werkzaamheden van het medisch tuchtcollege.

3.2. Proces van klachtafhandeling door de Accountantskamer

Figuur 2 geeft op schematische wijze de stappen weer van het proces van klachtenafhandeling door de Accountantskamer. Tevens bestaat de mogelijkheid een klacht tegen de accountant in te dienen bij de klachtencommissie van de NBA of de accountantsorganisatie waar de accountant werkzaam is.⁴⁷ Voor toegang tot de Accountantskamer is het echter niet noodzakelijk van deze mogelijkheid gebruik te maken. Ook zal niet elke klacht die bij de klachtencommissie / accountantsorganisatie wordt ingediend leiden tot een klacht bij de Accountantskamer. Tegen uitspraken van de Accountantskamer kan hoger beroep worden ingesteld bij het CBB.⁴⁸

Figuur 2. Schematische weergave proces van klachtafhandeling door de Accountantskamer. Gemaakt door de onderzoekers op basis van de Wtra en het procesreglement van de Accountantskamer.

Hierna volgt een nadere toelichting op de schematische weergave van het proces van klachtenafhandeling. Deze beschrijving is gebaseerd op de relevante bepalingen uit de Wtra en het procesreglement van de Accountantskamer.⁴⁹

1. Klaagschrift.

⁴⁵ Zie: <http://www.accountantskamer.nl/index.php/diversen/jaarverslag>.

⁴⁶ Zie: <https://magazines.tuchtcollege-gezondheidszorg.nl/jaarverslagen/2018/01/index>.

⁴⁷ Anders dan bij de Accountantskamer dient een klacht die bij de Klachtencommissie NBA wordt ingediend te gaan over de wijze waarop de accountant zich bij de uitoefening van zijn beroep tegen de klager heeft gedragen. Zie voor meer informatie <https://www.nba.nl/kwaliteitsbevordering/klachten-en-tuchtrecht/>.

⁴⁸ Art. 43 Wtra.

⁴⁹ Zie: <http://www.accountantskamer.nl/index.php/procesreglement/procesreglement-2015> voor het procesreglement.

- a. Om de klacht bepaalbaar te maken, zijn er eisen gesteld aan het klaagschrift. Deze eisen mogen niet te zwaar zijn, omdat ze dan al snel op gespannen voet zouden komen te staan met het algemeen belang van de tuchtrechtspraak. De eisen die worden gesteld dienen een bijdrage te leveren aan de verduidelijking van de klacht.⁵⁰ In het klaagschrift dient de naam van de klager, de naam van de beklagde accountant en de feiten waarvoor voor een tuchtrechtelijke maatregel te worden opgenomen. Ook dient aan te worden gegeven of de klacht is voorgelegd aan de organisatie of aan de klachten- en geschillencommissie van de organisatie waar de accountant werkzaam is. Indien dit niet het geval is, dient dit te worden toegelicht in het klaagschrift.⁵¹ Daarnaast dienen in het klaagschrift alle relevante stukken aan te worden geleverd aan de Accountantskamer.⁵²
  - b. Sinds 1 januari 2019 mag er maximaal tien jaar zitten tussen de gedraging waarover wordt geklaagd en de indiening van de klacht, daarvoor bedroeg deze termijn drie of zes jaar. Met deze termijn wordt gesteld dat de klacht wordt behandeld door de Accountantskamer als het verweten of nalatig handelen zich korter dan tien jaar geleden heeft voorgedaan.⁵³
- 2. Eerste beoordeling.**
- a. Bij ontvangst van het klaagschrift door de Accountantskamer wordt allereerst nagegaan of de klacht al door de organisatie waar de accountant werkzaam is of door de Klachtencommissie van de NBA is behandeld. Als de klacht niet eerst bij de Klachtencommissie van de NBA is ingediend, kan de voorzitter van de Accountantskamer besluiten de klacht door te sturen naar de klachtencommissie van de NBA.⁵⁴ Klachten die betrekking hebben op de bejegening van de klant door de accountant, zijn doorgaans geschikter voor de klachtenprocedure dan voor een tuchtrechtelijke procedure.⁵⁵
  - b. Bij de eerste beoordeling wordt volgens het procesreglement ook de ontvankelijkheid beoordeeld. Gronden voor niet-ontvankelijkheid zijn in de praktijk echter beperkt. Een klacht kan niet-ontvankelijk worden verklaard wanneer de indieningstermijn is overschreden of wanneer het griffierecht niet is voldaan.⁵⁶ Daarbij komt dat de indieningstermijn is verlengd per januari 2019.⁵⁷
- 3. Toezending aan accountant.**
- a. Wanneer het griffierecht van €70,- tijdig is betaald aan de Accountantskamer en de klacht aan de wettelijke vereisten voldoet en ontvankelijk is bevonden, wordt de beklagde accountant op de hoogte gesteld van de aanklacht.⁵⁸
  - b. De betrokkene wordt in de gelegenheid gesteld om binnen een termijn van vier weken schriftelijk op een eventueel door de Accountantskamer aangevulde klacht te reageren en zijn standpunt bekend te maken. De secretaris zendt een afschrift van de reactie van betrokkene aan de klager.⁵⁹
  - c. De betrokkene wordt binnen een termijn van ten hoogste tien weken nadat de zaak bij de accountantskamer aanhangig is gemaakt opgeroepen om op een door de voorzitter te bepalen dag en uur ter zitting te verschijnen.⁶⁰
- 4. Schriftelijke uitwisseling van standpunten (stappen b en c komen in de praktijk zelden voor blijkt uit gesprekken met de Accountantskamer).⁶¹**

⁵⁰ Memorie van toelichting Wtra. Kamerstuk 30397 nr. 3.

⁵¹ Zie: <http://www.accountantskamer.nl/index.php/procesreglement/procesreglement-2015>.

⁵² Art. 22 lid 3 Wtra.

⁵³ Art. 22 lid 1b Wtra.

⁵⁴ <http://www.accountantskamer.nl/index.php/procesreglement/procesreglement-2015>.

⁵⁵ Zie: <http://www.accountantskamer.nl/index.php/procedure>.

⁵⁶ Art. 23 lid 2 Wtra.

⁵⁷ Wijziging van de Wet op het financieel toezicht en enige andere wetten op het terrein van de financiële markten (Wijzigingswet financiële markten 2018). Kamerstuk 34 859, nr. 5.

⁵⁸ Art. 23 lid 1 Wtra.

⁵⁹ Art. 22 lid 5 Wtra.

⁶⁰ Art. 26 lid 2 Wtra.

⁶¹ Art. 25 Wtra.

- a. Reactie van accountant. De beklagde accountant heeft vier weken de gelegenheid om te reageren op de klacht.
- b. Reactie van klager op reactie van accountant.
- c. Reactie van accountant op reactie van klager.

5. Openbare zitting.

De klager en beklagde accountant worden opgeroepen voor een openbare zitting waarbij ook getuigen en deskundigen kunnen worden gehoord en worden meegenomen.⁶²

6. Uitspraak.

- a. Er volgt een directe mondelinge uitspraak.⁶³ De secretaris dient dan wel alsnog een schriftelijk proces-verbaal op te stellen en stuurt dat onder andere naar de NBA.⁶⁴ De Accountantskamer geeft aan dat mondelinge uitspraken in de praktijk niet voorkomen.
- b. De Accountantskamer communiceert online dat een schriftelijk uitspraak veelal volgt binnen een termijn van tien weken.⁶⁵ De Accountantskamer geeft echter aan in de praktijk een periode van vijftien weken te communiceren.

Tijdens bovenstaand procedure kan de klager besluiten om de klacht in te trekken. Op grond van art. 30 Wtra kan de Accountantskamer op grond van het algemeen belang een ingetrokken klacht voorzetten 'als ware deze afkomstig van de AFM of de NBA'. De Accountantskamer verzoekt in dat geval de toezichthouder of beroepsorganisatie om de klacht voort te zetten. In de praktijk komt dit bijna niet voor. Desalniettemin wordt deze mogelijkheid door een aantal gesprekspartners wel beschouwd als een 'weeffout' in het systeem. De reden die hiervoor wordt genoemd is dat deze mogelijkheid voor de tuchtrechter op gespannen voet staat met de scheiding der machten. De Accountantskamer velt nu niet alleen het oordeel over een klacht, maar is ook, weliswaar via de AFM of NBA, de indiener van de klacht. Daarnaast geven gesprekspartners aan dat de uitvoerbaarheid van dit artikel in de praktijk gecompliceerd is in verband met de kleine *pool* van beschikbare rechterlijke leden. Indien een kamer besluit dat een klacht moet worden voortgezet, wordt de klacht namelijk door een nieuwe kamer overgenomen. Echter, vanuit het publieke belang dat is gemoeid met het accountantstuchtrecht is de inhoud van art. 30 Wtra goed te verklaren. Immers, het publiek belang wordt niet gediend wanneer de klager en beklagde hun geschil onderhands weten op te lossen en de tuchtrechter zich niet over de zaak kan uitspreken. Tot op heden is art. 30 Wtra slechts driemaal ingezet waarmee voornoemde problemen zich in de praktijk niet of nauwelijks voordoen. De beperkte frequentie en het publiek belang gemoeid met het accountantstuchtrecht leiden wat ons betreft tot de bevinding dat het niet wenselijk en noodzakelijk is om art. 30 Wtra te wijzigen.

3.2.1. Instroom van klachten

Bevinding 6. Het Accountantstuchtrecht is toegankelijk. De toetredingsdrempel voor het indienen van een klacht bij de Accountantskamer is (zeer) laag. Gezien het publieke belang van het accountantstuchtrecht is het logisch dat de toegangsdrempel voor het tuchtrecht laag is. Daarentegen wordt aangegeven dat de inspanningen en kosten samenhangend met een ingediende klacht voor de betrokken accountant juist hoog zijn. De lage drempel maakt het Accountantstuchtrecht gevoelig voor misbruik. In de praktijk zijn er in beperkte mate signalen dat er misbruik wordt gemaakt van het tuchtrecht.

De drempel voor het indienen van een klacht bij de Accountantskamer is (zeer) laag:

⁶² Art. 26 lid 4b Wtra.

⁶³ Art. 38 lid 5 Wtra.

⁶⁴ Art. 38 lid 6 en lid 7 Wtra.

⁶⁵ Zie: <http://www.accountantskamer.nl/index.php/procedure>.

- De griffiekosten bedragen 70 euro (dat is laag in vergelijking met de griffiekosten van bijvoorbeeld een civiele procedure; 639 euro, maar in lijn met andere tuchtcolleges, bijvoorbeeld bij het medische tuchtrecht bedragen de griffiekosten 50 euro). Wanneer een klacht gegrond wordt verklaard door de Accountantskamer, ontvangt de klager het betaalde griffierecht van de veroordeelde accountant retour;⁶⁶
- De gronden voor niet-ontvankelijkheid zijn de facto beperkt tot het overschrijden van de termijnen en het niet voldoen van het griffierecht.
- Klagers hoeven niet elders een klacht te hebben ingediend alvorens zij een klacht kunnen indienen bij de Accountantskamer (bijvoorbeeld bij de betreffende organisatie of de NBA);
- Klagers hoeven zelf geen belang te hebben / geen schade te ondervinden. Een tuchtprocedure kan door ‘een ieder’ (art. 22 Wtra) worden geëntameerd. De gedraging van de accountant waarover wordt geklaagd hoeft niet specifiek gericht te zijn tegen de degene die klaagt. Dit maakt het mogelijk dat ook derden, zoals bijvoorbeeld (de voorzitter van) de NBA, de AFM of het Openbaar Ministerie (OM) een klacht tegen een accountant kunnen indienen. Bij de Tuchtcolleges voor de Gezondheidszorg dient in het klaagschrift te worden aangegeven welke belang de klager heeft bij het indienen van de klacht als de klacht niet de klager zelf aan gaat maar de klager handelt namens de patiënt⁶⁷; bij de Kamers voor het notariaat kan ‘een ieder die enig redelijk belang heeft’ een klaagschrift indienen⁶⁸; de raad van discipline verklaart klachten niet-ontvankelijk indien klager geen belanghebbende is bij de klacht, want: ‘slechts kan worden geklaagd over een advocaat indien de klager door het handelen of nalaten van deze advocaat (rechtstreeks) in zijn eigen belang is of kan zijn getroffen’⁶⁹;
- De klager heeft geen advocaat nodig;
- Een klager kan niet worden veroordeeld om de kosten van de tegenpartij (deels) terug te betalen.

De lage drempel maakt het accountantstuchtrecht potentieel gevoelig voor misbruik. Zo kan een derde een accountant bijvoorbeeld gemakkelijk onder druk zetten, aangezien de klager aan weinig voorwaarden hoeft te voldoen en beperkte (financiële) consequenties ervaart. Verhoging van de drempel is mogelijk via bijvoorbeeld de ontvankelijkheidsgronden (door bijvoorbeeld een belanghebbendeneis in te voeren) of de verhoging van het griffierecht (hoewel het lastig is om objectief te bepalen vanaf welk bedrag een hogere drempel wordt opgeworpen om te klagen). Een hoge drempel is echter strijdig met het publieke belang van het accountantstuchtrecht en het algemene beginsel van toegang tot de rechter. Vrijwel alle gesprekspartners onderschrijven het belang van de lage toetredingsdrempel vanwege het publieke belang van het accountantstuchtrecht. Tegelijkertijd wordt opgemerkt dat de lage drempel niet in verhouding staat tot de hoge financiële en niet-financiële kosten voor de betrokken accountant. Gelet op het belang van de uitspraak wordt aangegeven dat accountants veel tijd en geld (advocatenkosten) investeren. Ondanks de lage drempel zijn er in de praktijk in beperkte mate signalen dat er misbruik wordt gemaakt van het tuchtrecht. Ook worden er volgens gesprekspartners weinig zogenaamde ‘bagatelzaken’ bij de Accountantskamer aanhangig gemaakt. Volgens de Accountantskamer komt het wel regelmatig voor dat een klager zonder goede grond meerdere klachten na elkaar indient tegen een accountant, terwijl de klager die klachten ook tegelijkertijd tegen de accountant had kunnen indienen; zo moet de betrokken accountant onnodig extra hoge kosten voor zijn verdediging maken. Aangegeven wordt dat deze (ook voor de Accountantskamer) inefficiënte procesvoering wordt versterkt door de uitbreiding van de klachttermijn van drie of zes jaar tot tien jaar.

Bevinding 7. De gemiddelde instroom van klachten bij de Accountantskamer is 161 per jaar sinds 2010. In de ontwikkeling van het aantal klachten in de afgelopen negen jaar is geen trend te herkennen. Het aantal

⁶⁶ Zie: <http://www.accountantskamer.nl/index.php/procedure>.

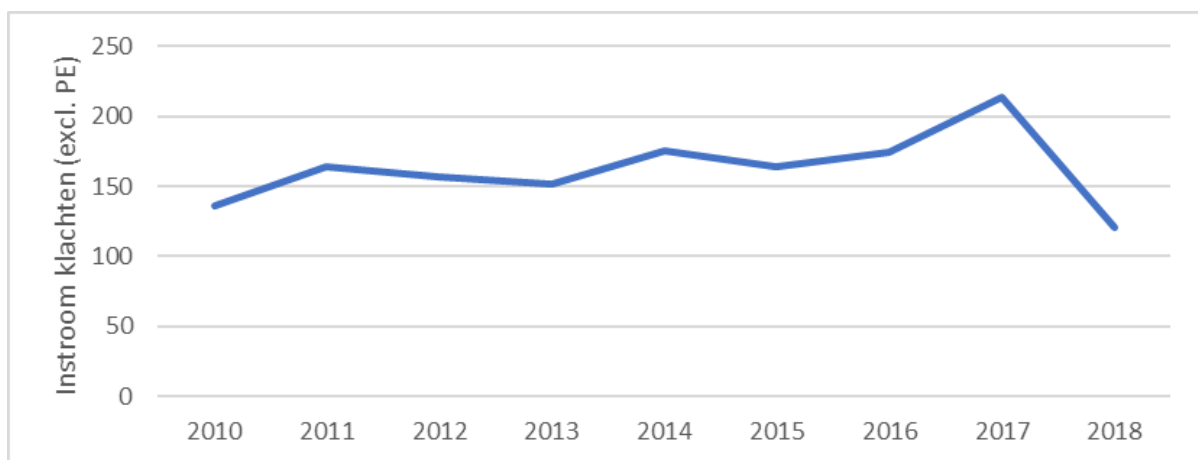
⁶⁷ Zie: <https://www.tuchtcollege-gezondheidszorg.nl/ik-heb-een-klacht>.

⁶⁸ Zie: <https://www.rechtspraak.nl/Uw-Situatie/Oplossen-zonder-rechter/Tuchtrechtspraak/Paginas/Kamers-voor-het-notariaat.aspx>.

⁶⁹ HvD 31 oktober 2014, ECLI:NL:TAHVD:2014:302, rov. 5.3.1.). Via Gemeenschappelijke normen voor vertrouwensberoepen (Herregodts, 2019).

klachten dat bij de Accountantskamer binnenkomt is toegenomen ten opzichte van de Raden van Tucht. In vergelijking met de advocatuur en het notariaat worden relatief weinig tuchtklachten tegen accountants ingediend.

Gegeven de lage drempel, de reikwijdte van het tuchtrecht en het aantal accountants (ongeveer 22.000 in Nederland⁷⁰, hoewel de klachten zich met name richten op de ruim 8.000 openbaar accountants) zou je kunnen beredeneren dat het aantal klachten laag is. Ook bij de Klachtencommissie van de NBA komen gemiddeld slechts 68 klachten per jaar binnen (over de afgelopen 4 jaar).⁷¹ Desgevraagd geven de meeste gesprekspartners aan het aantal klachten als een gegeven te beschouwen en geen verklaringen of duiding bij dit aantal te kunnen geven. Er is sprake van een toename van het aantal klachten bij de Accountantskamer ten opzichte van de Raden van Tucht. In het laatste jaar van de Raden van Tucht (2008) zijn er tegen 101 accountants klachten ingediend. In 2010 zijn er bij de Accountantskamer, als vervanger van de Raden van Tucht, tegen 136 accountants klachten ingediend, en in 2011 werden er tegen 164 accountants klachten ingediend. De Accountantskamer stelt daarop dat meer klagers hun weg naar de tuchtrechtspraak hebben gevonden.

Figuur 3. Ontwikkeling instroom aantal klachten per jaar (excl. PE zaken).

Hoewel er geen analyse van het type klachten in de rechtspraak beschikbaar is, wordt aangegeven dat de klachten divers van aard zijn. De klachten kunnen variëren van de manier waarop een klant is bejegend tot het functioneren van een accountant in wettelijke controlezaken. Gesprekspartners geven aan dat er een groei in het aantal grote wettelijke controlezaken (complexere zaken) is. Het beeld is dat deze toename (deels) te verklaren is doordat curatoren een procedure bij de Accountantskamer kunnen gebruiken als opmaat naar een civiele procedure. Vanwege het civielrechtelijk doel zijn dit doorgaans uitgebreide klaagschriften. De Accountantskamer geeft aan dat de grote controlezaken (wettelijke controles bij organisaties van openbaar belang - OOB's⁷²) zeer tijdrovend zijn en een groot beslag leggen op de capaciteit van de organisatie.

In tabel 3 is een vergelijking opgenomen van het aantal tuchtrechtelijke klachten bij vertrouwensberoepen. In vergelijking met de juridische beroepsgroepen, worden er relatief weinig klachten per accountant ingediend.

⁷⁰ Bron: <https://www.accountant.nl/feiten-en-cijfers/ledenaantallen-nba/>.

⁷¹ Zie jaaroverzichten Klachtencommissie NBA: <https://www.nba.nl/kwaliteitsbevordering/klachten-en-tuchtrecht/klachtencommissie-nba/>.

⁷² Wettelijke controles mogen in Nederland worden uitgevoerd door een accountant die in het register van de NBA is opgenomen ('externe accountant'). Deze accountants zijn meestal werkzaam bij of verbonden aan een accountantsorganisatie - dat is een accountantskantoor met een AFM-vergunning. De AFM heeft aan 285 accountantsorganisaties een dergelijke vergunning verleend (stand februari 2019). Om wettelijke controles bij organisaties van openbaar belang (OOB's) uit te mogen voeren moet een accountantsorganisatie een aanvullende vergunning van de AFM verkrijgen, welke hogere eisen stelt aan het stelsel van kwaliteitsbeheersing van de betreffende accountantsorganisatie. Zie: <https://www.nba.nl/dashboard/markt/de-nederlandse-markt-voor-wettelijke-accountantscontroles/>.

Deze constatering houdt stand wanneer het totaal aantal klachten wordt verdisconteerd naar specifiek het aantal openbaar accountants (werkzaam bij, of verbonden aan een accountantsorganisatie).

Tuchtcollege	Aantal ingediende klachten in 2018	Omvang beroepsgroep in 2018	Aantal klachten per 1000 beroepsbeoefenaren
Accountantskamer	120	21.479 (in 2018) / 8.792 (openbaar accountants) ⁷³	6 / 14 (indien uitgegaan van openbaar accountants)
Tuchtcollege Gezondheidszorg	1.780 ⁷⁴	337.703 ⁷⁵	5
Raad van Discipline (advocatuur)	1.004 ⁷⁶	17.784 ⁷⁷	56
Kamers voor Notariaat	374 ⁷⁸	3.164 ⁷⁹	118

Tabel 3. Vergelijking accountantsberoep met andere tuchtcolleges betreffende aantal ingediende klachten per professional.

3.2.2. Uitstroom van klachten

Bevinding 8. De maatregelen die de Accountantskamer kan opleggen wanneer een klacht gegrond is en de opbouw van de zwaarte van de maatregelen wordt door gesprekspartners als logisch ervaren. Het instrument 'boete' is alleen bij PE-zaken (Permanente Educatie) opgelegd.

Bij een gegrond verklaarde klacht, kan er een maatregel opgelegd worden. De Accountantskamer kan verschillende tuchtrechtelijke maatregelen opleggen, namelijk een waarschuwing, een berisping, een geldboete, een tijdelijke doorhaling of een doorhaling van de inschrijving van de accountant in de registers:⁸⁰

- **Geen maatregel:** Volgens de wet kan de Accountantskamer tuchtrechtelijke maatregelen opleggen bij handelen of nalaten van de accountant in strijd met wet- en regelgeving⁸¹; de Accountantskamer is daar dus niet toe verplicht. De Accountantskamer legt in sommige gevallen geen maatregel op wanneer zij van mening is dat een maatregel niet passend is bij de gegronde klacht.
- **Waarschuwing:** Deze maatregel kan worden opgelegd indien de Accountantskamer van oordeel is dat het handelen van de accountant in het vervolg zorgvuldiger dient te zijn. Volgens de Accountantskamer is de waarschuwing niet alleen een signaal dat de accountant in het vervolg zorgvuldiger moet zijn, maar is het ook een beoordeling of de accountant zich heeft gehouden aan de geldende professionele standaard en ter normontwikkeling van de beroepsgroep.
- **Berisping:** Deze maatregel kan worden opgelegd indien de Accountantskamer van oordeel is dat het optreden van de accountant als onzorgvuldig gekenmerkt kan worden.⁸²
- **Geldboete:** Een geldboete kan gezamenlijk met een andere tuchtrechtelijke maatregel worden opgelegd.⁸³ De Accountantskamer geeft aan dat een geldboete in de praktijk alleen als maatregel wordt opgelegd

⁷³ Zie: <https://www.accountant.nl/feiten-en-cijfers/ledenaantallen-nba/>.

⁷⁴ Zie: <https://www.tuchtcollege-gezondheidszorg.nl/over-de-tuchtcolleges/jaarcijfers-tuchtcolleges/jaarcijfers-2018/regionale-tuchtcolleges/algemene-cijfers>.

⁷⁵ Zie: https://www.bigregister.nl/binaries/bigregister/documenten/publicaties/2017/03/03/herregistratierapport-2018/Herregistratierapport+2018_def.pdf.

⁷⁶ Zie: <https://raadvandiscipline.nl/wp-content/uploads/2019/05/Jaarverslag-tuchtrechtspraak-2018-1.pdf>

⁷⁷ Zie: <https://raadvandiscipline.nl/wp-content/uploads/2019/05/Jaarverslag-tuchtrechtspraak-2018-1.pdf>

⁷⁸ Zie: <https://www.rechtspraak.nl/SiteCollectionDocuments/jaarverslag-notariaat-2018.pdf>

⁷⁹ Zie: <https://www.knb.nl/stream/factsheet-leden-en-medewerkers>.

⁸⁰ Art. 2 Wtra.

⁸¹ Art. 2 lid 1 Wtra.

⁸² Art. 2 lid 1b Wtra.

⁸³ Art. 2 lid 2 Wtra.

wanneer de accountant niet voldoet aan de PE-verplichting. De ratio is dat de accountant ‘geld heeft bespaard’ door geen cursus te volgen. Deze ‘besparing’ wordt beboet en aan de PE-verplichting dient alsnog te worden voldaan. Het bedrag van de geldboete is ten minste € 3,- en ten hoogste € 8.300.⁸⁴ Deze geldboete kan (gedeeltelijk) voorwaardelijk worden opgelegd.⁸⁵

- **Tijdelijke doorhaling:** Ingeval ernstige bezwaren tegen een accountant kan deze accountant tijdelijk worden doorgehaald in het register, dit kan voor een periode van ten hoogste drie jaar.⁸⁶ De accountant is in die periode niet bevoegd om als accountant te werken. De Accountantskamer stelt dat na ommekomst van deze periode de accountant direct weer bevoegd is zijn beroep uit te oefenen.
- **Doorhaling:** De Accountantskamer kan de inschrijving van de accountant in het register doorhalen. De doorhaling betreft de zwaarste tuchtrechtelijke maatregel die de Accountantskamer kan opleggen. De betreffende accountant kan voor een periode van maximaal 10 jaar niet worden heringeschreven.⁸⁷ Na afloop van de termijn wordt de accountant niet direct heringeschreven, de accountant dient te voldoen aan de voorwaarden die ten aanzien van de inschrijving in het register gelden.⁸⁸

Tuchtrechtelijke maatregelen blijven tot tien jaar na het opleggen van de maatregel in het accountantsregister⁸⁹ vermeld. Daarna worden ze uit het register verwijderd. De Accountantskamer meent dat niet elke onjuiste gedraging noodzaakt dat er ook een maatregel wordt opgelegd, soms volgt er dus geen maatregel. Gesprekspartners geven aan dat er een logische opbouw zit in de maatregelen die de Accountantskamer kan opleggen en oplegt; er zijn relatief lichte sancties, zoals een waarschuwing, of zware sancties zoals een doorhaling. Gesprekspartners geven aan dat de Accountantskamer niet bang is dergelijke zware sancties te laten zien, wat wordt bevestigd in de statistieken uit tabel 4. Die opbouw en de opgelegde maatregelen passen bij de functie van het tuchtrecht om de kwaliteit van de individuele uitoefening van het accountantsberoep te bewaken en te bevorderen dat de ‘eer’ van de beroepsgroep in stand wordt gehouden. De waarschuwing en berisping worden het meest gegeven. Bij het bepalen van de maatregel wordt naast de ernst van de feiten door de Accountantskamer ook gekeken of er sprake is van ‘recidive’. De (tijdelijke) doorhaling wordt in de sector ervaren als een zeer zware maatregel. Uit onderstaande tabel blijkt dat de Accountantskamer deze zware maatregelen in de praktijk niet ‘schuwt’. Tot slot kan de Accountantskamer boetes opleggen. Deze maatregel is alleen opgelegd bij zogenaamde PE-zaken (niet voldoen aan de eisen voor Permanente Educatie). De ratio hierachter is dat wanneer er geen PE-cursus wordt gevolgd, er geldt is ‘bespaard’. Die besparing wordt via het opleggen van een boete alsnog ongedaan gemaakt; daarnaast kan een andere maatregel worden opgelegd in verband met het niet voldoen aan de eisen van permanente educatie.⁹⁰

Hoewel gesprekspartners aangeven dat er een logische opbouw zit in de maatregelen die de Accountantskamer kan opleggen, wordt ook door de Accountantskamer en een aantal externe partners aangegeven dat het pallet aan maatregelen dat de Accountantskamer kan opleggen uitgebreid zou mogen worden (zie bevinding 9).

Gesprekspartners geven aan dat los van de uitspraak en het type maatregel dat wordt opgelegd de gang naar de Accountantskamer door betrokken accountants als heftig wordt ervaren. Ook wordt aangegeven dat – naast eventuele door de Accountantskamer opgelegde maatregelen – de gang naar de rechter en de uitspraak ook bredere gevolgen kan hebben voor een betrokken accountant vanwege de zichtbaarheid voor (potentiele)

---

⁸⁴ Art. 5 lid 1 Wtra.

⁸⁵ Art. 5 lid 2 Wtra.

⁸⁶ Art. 2 lid 1d Wtra.

⁸⁷ Art. 8 lid 1 Wtra.

⁸⁸ Art. 8 MvT Wtra.

⁸⁹ Het Accountantsregister is toegankelijk via: <https://www.nba.nl/register/>.

⁹⁰ Art. 2 lid 2 Wtra.

opdrachtgevers (bijvoorbeeld in het accountantsregister) en mogelijke gevolgen voor hun carrière in termen van beoordeling en beloning.

Jaar	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Instroom excl. PE	136	164	157	151	175 (en 46 PE)	164 (en 27 PE)	174 (en 24 PE)	213	120
Uitstroom excl. PE	126	125	143	187	161 (en 22 PE)	179 (en 51 PE)	155 (en 24 PE)	175	156
Niet gegrond / ingetrokken na regeling / inclusief niet ontvankelijk (voor periode 2010-2013) ⁹¹	81 (64%)	78 (62%)	74 (52%)	99 (53%)	62 (34%)	77 (33%)	63 (35%)	90 (51%)	100 (64%)
Niet-ontvankelijk	?	?	?	?	32 (17%)	21 (10%)	30 (17%)	10 (6%)	11 (7%)
(Deels) Gegrond	45 (36%)	47 (38%)	69 (48%)	88 (47%)	89 (49%)	132 (57%)	86 (48%)	75 (43%)	45 (29%)
Maatregelen	45	47	69	88	89	132	86	75	45
Geen	5 (11%)	7 (15%)	8 (12%)	14 (16%)	13 (15%)	11 (8%)	5 (6%)	10 (13%)	2 (4%)
Waarschuwing	13 (29%)	15 (32%)	27 (39%)	20 (23%)	28 (31%)	29 (29%)	36 (42%)	23 (31%)	20 (44%)
Waarschuwing + Boete	-	-	-	-	5 (6%)	18 (14%)	9 (10%)	-	-
Berisping	13 (29%)	9 (19%)	11 (16%)	24 (27%)	19 (21%)	29 (22%)	23 (27%)	19 (25%)	19 (42%)
Berisping + Boete	-	-	-	-	5 (6%)	6 (4%)	2 (2%)	-	-
Boete (als enige maatregel)	-	-	2 (3%)	1 (1%)	-	1 (1%)	-	-	-
Tijdelijke doorhaling	8 (18%)	3 (6%)	10 (15%)	8 (9%)	7 (8%)	9 (7%)	3 (4%)	9 (12%)	3 (6%)
Tijdelijke doorhaling en boete	-	-	-	-	1 (1%)	1 (1%)	-	-	-
Voorlopige doorhaling	-	1 (2%)	1 (1%)	-	1 (1%)	1 (1%)	-	-	-
Doorhaling	6 (13%)	12 (26%)	10 (14%)	21 (24%)	10 (11%)	27 (20%)	8 (9%)	14 (19%)	1 (2%)

Tabel 4. Overzicht van aantal behandelde klachten en opgelegde maatregelen door de Accountantskamer. Met 'PE-zaken' wordt bedoeld op klachten die betrekking hebben op accountants die niet voldoen aan hun persoonlijke educatie verplichting.

Bevinding 9. De Accountantskamer en een aantal externe partners geven aan dat 'kwaliteitsondersteunende' maatregelen ontbreken in het instrumentarium.

Het huidige instrumentarium van maatregelen heeft een punitief karakter. De Accountantskamer geeft aan het instrumentarium graag te willen uitbreiden met meer gevarieerde maatregelen om bij te dragen aan de goede

⁹¹ Voor 2010-2013 zijn geen gegevens beschikbaar om voor deze categorie een nadere uitsplitsing te maken van het aantal niet-ontvankelijke zaken.

uitoefening van het accountantsberoep.⁹² Een genoemde optie is het opleggen van een ‘kwaliteitsondersteunende maatregel’. De accountant wordt dan bijvoorbeeld verplicht om een bepaalde cursus te volgen, of een andere kwaliteitsondersteunende maatregel te treffen alvorens de Accountantskamer overgaat tot het opleggen van de huidige maatregelen. Veel gesprekspartners buiten de Accountantskamer zijn van mening dat dergelijke kwaliteitsverhogende maatregelen een waardevolle uitbreiding van het instrumentarium van de Accountantskamer zouden kunnen zijn. Wel wordt toezicht op de opgelegde voorwaarde als een praktisch aandachtspunt gezien. Een partij (bijvoorbeeld de NBA of AFM) zal moeten toezien of aan de voorwaarden wordt voldaan. Over de inrichting van dit toezicht zullen nadere afspraken gemaakt moeten worden, indien het instrumentarium van de Accountantskamer wordt uitgebreid met deze kwaliteitsverhogende maatregelen. Dergelijke kwaliteitsverhogende maatregelen vragen om onderzoek naar of, en zo ja, welke maatregelen in welke omstandigheden een passende aanvulling vormen op het huidige instrumentarium van het accountantstuchtrecht.

3.3. In hoeverre bereikt de Accountantskamer haar missie?

3.3.1. Kwaliteit van de afhandeling van klachten

Bevinding 10. Gesprekspartners buiten de Accountantskamer zijn overwegend positief over de kwaliteit van de afhandeling van klachten door de Accountantskamer. Aangegeven wordt dat de leden van de Accountantskamer beschikken over de juiste kennis en expertise, zich goed hebben voorbereid en verdiept in de zaak en goede vragen stellen tijdens de zitting. Ook is men overwegend positief over de regie tijdens de zitting. De combinatie van rechterlijke leden en accountantsleden wordt als positief ervaren. Ook waarderen gesprekspartners de werkwijze van het secretariaat. Aangegeven wordt dat de communicatie niet formeler is dan noodzakelijk en dat in overleg veel mogelijk is met betrekking tot de procesgang.

Gesprekspartners geven aan dat de combinatie van rechterlijke leden en accountantsleden een positief effect heeft op de kwaliteit van de afhandeling van klachten en de kwaliteit van de uitspraken. De kennis en expertise van het accountantsberoep in combinatie met de kennis van de uitleg en toepassing van wet- en regelgeving door onafhankelijke rechterlijke leden maakt dat de Accountantskamer via haar jurisprudentie kan bijdragen aan de invulling en duiding van wet- en regelgeving voor het accountantsberoep naar aanleiding van klachten. Waar accountantsleden inhoudelijke kennis hebben, borgen de rechters de onafhankelijkheid van de uitspraken en kennis van het recht. Gesprekspartners met een juridische achtergrond geven aan dat de uitspraken van de Accountantskamer navolgbaar zijn en een heldere opbouw hebben. De duiding van de beslissing is uitgebreid vertolkt en draagt daarmee ook bij aan de professionalisering van de beroepsgroep. Gesprekspartners geven aan dat uitspraken in meer ‘klare taal’ mogen worden geschreven om meer aansluiting te vinden met de beroepsgroep. Voor de brede accountantsgroep zijn de uitspraken (zeker zonder context van de betreffende zaak) niet gemakkelijk te doorgronden. Op accountant.nl/tucht worden toegankelijke annotaties gemaakt voor de beroepsgroep.

Bevinding 11. Er zijn wettelijke en niet-wettelijke kwaliteitswaarborgen voor de kwaliteit van de afhandeling van klacht. Zo heeft de Accountantskamer een aantal voorzieningen getroffen om de hoogwaardige kwaliteit van klachtenafhandeling te waarborgen.

De Accountantskamer treft verschillende voorzieningen die bijdragen aan kwalitatief hoogwaardige klachtenafhandeling. Zo worden zittingen in de praktijk altijd in het verband van een ‘grote kamer’ uitgevoerd zodat twee accountantsleden hun kennis en expertise kunnen inbrengen, concept-uitspraken worden meegelezen door de voorzitter en de plaatsvervangend voorzitter van de Accountantskamer, er is dagelijks een

⁹² De Accountantskamer wijst daarbij op het in Nieuw Zeeland voorziene systeem.

werkbespreking waar zittingen of jurisprudentie worden besproken en er is een pilot gestart met een accountant-secretaris in de formatie van de Accountantskamer (zie paragraaf 3.1). Daarnaast geeft de Accountantskamer aan dat binnen de Accountantskamer cursussen worden gevolgd over bijvoorbeeld ontwikkelingen in relevante wet- en regelgeving (bijvoorbeeld 2x per jaar tijdens een studiedag voor alle leden van de Accountantskamer).

Bevinding 12. Tegen uitspraken van de Accountantskamer wordt vaak hoger beroep aangetekend bij het CBb. Deze beroepszaken worden in veel gevallen vervolgens ook weer ingetrokken. Het aantal keren dat het CBb een andere beslissing neemt dan de Accountantskamer is beperkt.

Het is lastig om op grond van het onderhavige onderzoek harde conclusies te trekken over de kwaliteit van de afhandeling van klachten door de Accountantskamer en de kwaliteit van de uitspraken. In de bevindingen hierboven gaan we daarom in op de percepties van gesprekspartners en getroffen voorzieningen door de Accountantskamer. Een meer objectieve indicator van de kwaliteit van de uitspraken is het oordeel van het CBb wanneer hoger beroep wordt aangetekend tegen een uitspraak van de Accountantskamer. Indien het CBb in veel gevallen tot een andere conclusie komt dan de Accountantskamer kan dit een indicatie zijn de kwaliteit van de uitspraken van de Accountantskamer te wensen overlaat. Sinds 2016 houdt de Accountantskamer gegevens bij over de uitspraken waartegen hoger beroep wordt aangetekend. Een analyse van deze gegevens laat de volgende beelden zien van de beroepszaken na uitspraken van de Accountantskamer:

- **Aantal beroepszaken.** In 157 van de 415 uitspraken van de Accountantskamer is sinds 2016 hoger beroep aangetekend bij het CBb.⁹³ Dit is bij 38% van de uitspraken van de Accountantskamer. Er wordt daarmee relatief vaak hoger beroep aangetekend. De feitelijke redenen hiervoor zijn niet bekend. Gesprekspartners noemen verschillende redenen / afwegingen voor het grote aantal beroepszaken. Allereerst zal de professional zich in de praktijk niet snel neerleggen bij het oordeel in eerste aanleg dat hij niet conform de beroepsregels heeft gehandeld of bij de (hoogte van de) daarbij opgelegde maatregel.⁹⁴ De professional wil met het beroep een “second opinion” over zijn handelen. De financiële en persoonlijke belangen kunnen groot zijn als sprake is van een beroepsfout. Betrokkenen willen voorkomen dat ze een achterstand hebben bij de civiele rechter. Een beroep kan ook dienen om fouten in de klacht of het verweer die in eerste aanleg zijn gemaakt, te herstellen. Daarbij kan de tenuitvoerlegging van een aan de accountant opgelegde maatregel worden uitgesteld totdat het CBb in hoger beroep heeft beslist.
- **Uitspraken van het CBb.** In 109 van de 157 hoger beroep zaken heeft het CBb reeds uitspraak gedaan / is de aanklacht ingetrokken. Daaruit komen de volgende beslissingen naar voren:
  - **Niet-ontvankelijk.** In 4 zaken is het hoger beroep niet-ontvankelijk verklaard.
  - **Gegronnd.** In 23 zaken is het hoger beroep (gedeeltelijk)gegrond verklaard. Dit kan betekenen dat klachtonderdelen alsnog gegrond of ongegrond zijn of het CBb een andere maatregel heeft opgelegd.
  - **Niet-gegrond.** In 36 zaken is het hoger beroep ongegrond verklaard.
  - **Verzet.** In 1 geval is er sprake van ‘verzet’ (bezwaar tegen een uitspraak die is gedaan zonder dat de procespartij daarbij aanwezig was). Verzet kan worden ingesteld als er een uitspraak is gedaan zonder zitting, bijvoorbeeld na een voorzittersbeslissing. De klacht is dan kennelijk ongegrond verklaard door de voorzitter. Daartegen kun je verzet instellen en als dat gegrond wordt verklaard, gaat de zaak alsnog de procedure in waarbij de zaak op zitting wordt beoordeeld door een college.
- **Ingetrokken.** In 45 gevallen is het hoger beroep ingetrokken. Dat is 41% van de beroepszaken waarvan de uitkomst bekend is (109 zaken). Het lijkt er dus op dat men relatief makkelijk in hoger beroep gaat

⁹³ Voor eerdere jaren is er geen overzicht beschikbaar.

⁹⁴ De medische tuchtcolleges laten bijvoorbeeld eenzelfde percentage beroepszaken zien (33% in 2018). Zie: <https://www.tuchtcollege-gezondheidszorg.nl/over-de-tuchtcolleges/jaarcijfers-tuchtcolleges/jaarcijfers-2018/centraal-tuchtcollege/algemene-cijfers>.

maar vervolgens het hoger beroep ook vaak intrekt. Uit de beschikbare gegevens zijn geen redenen voor de intrekkingen af te leiden. Wellicht komen intrekkingen tot stand wanneer partijen de zaak alsnog schikken of zich neerleggen bij het oordeel van de Accountantskamer of bij de opgelegde maatregel.

Bovenstaande cijfers laten zich lastig vertalen in conclusies over de kwaliteit van de uitspraken van de Accountantskamer. Wel kan worden vastgesteld dat het aantal gevallen waarin het CBb tot een andere beslissing dan de Accountantskamer komt beperkt is. Tegelijkertijd merken we op dat op grond van de uitspraken van het CBb niet zonder meer conclusies getrokken kunnen worden over de kwaliteit van de uitspraken van de Accountantskamer.

3.3.2. Termijnen van afhandeling van klachten

Bevinding 13. Gesprekspartners zijn kritisch op de doorlooptijd van de klachtenafhandeling door de Accountantskamer. De gemiddelde doorlooptijd van klachten bij de Accountantskamer is toegenomen van 219 dagen in 2013 naar 310 dagen in 2018. De doorlooptijden van zaken kunnen onderling fors uiteenlopen. Gesprekspartners geven aan dat met name grote en complexe wettelijke controle zaken een lange doorlooptijd hebben. De verwachting vanuit de Accountantskamer en gesprekspartners buiten de Accountantskamer is dat het aantal grote zaken de komende jaren verder zal toenemen. Bijvoorbeeld omdat meer ‘institutionele partijen’ (bijvoorbeeld curatoren) de weg naar de Accountantskamer weten te vinden.

In de missie van de Accountantskamer is aangegeven dat klachten binnen een redelijke termijn dienen te worden afgehandeld. Wat wordt verstaan onder een ‘redelijke termijn’ is door de Accountantskamer niet nader gespecificeerd. Wel worden in het procesreglement en de Wtra een aantal termijnen voor het proces van klachtenafhandeling genoemd. Er is een wettelijke termijn van vier weken voor de reactie van de accountant op het klaagschrift.⁹⁵ Aangegeven wordt dat deze termijn in de praktijk (met name bij grote zaken) krap is. Van deze termijn kan worden afgeweken wanneer meer tijd nodig is. In het procesreglement geeft de Accountantskamer aan dat de termijn van de schriftelijke uitspraak veelal tien weken zal bedragen (na zitting).⁹⁶ In de praktijk communiceert de Accountantskamer een termijn van 15 weken. Gesprekspartners geven aan dat deze termijn in de grote (controle) zaken in de praktijk doorgaans niet wordt gehaald, onder meer vanwege de input die door alle betrokken leden, de voorzitter en de plaatsvervangend voorzitter van de Accountantskamer op de concept-uitspraak moet worden gegeven.

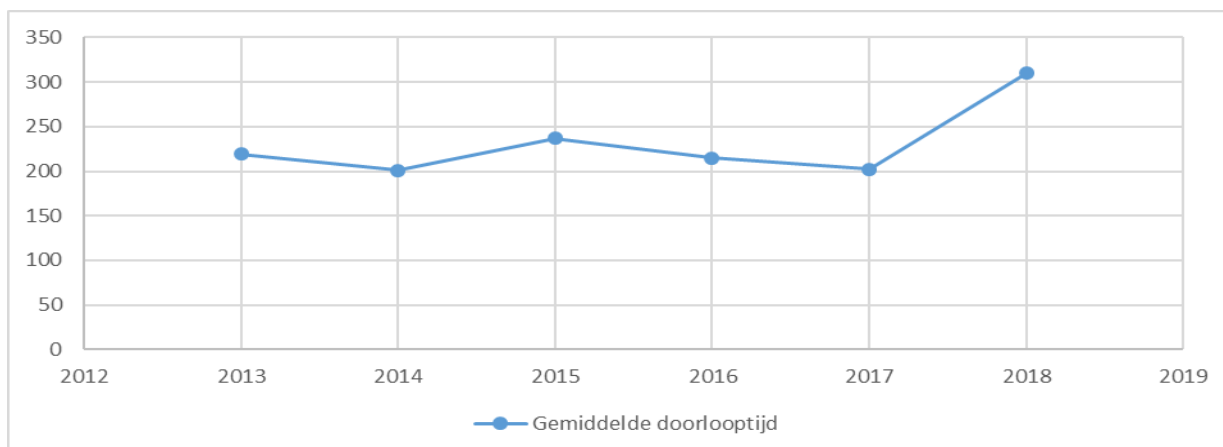
De gemiddelde doorlooptijd van de behandelde klachten fluctueerde gedurende de afgelopen periode. In 2018 is er sprake van een forse toename van de doorlooptijd ten opzichte van 2017. In 2013 was de gemiddelde doorlooptijd 219 dagen en in 2018 310 dagen (zie figuur 4).⁹⁷ Er zitten grote verschillen tussen de doorlooptijden. In de jaren die we in meer detail kunnen overzien (vanaf 2017) van enkele dagen tot ruim 1,5 jaar (zie figuur 4). In de weergave van de doorlooptijden zijn de PE-zaken buiten beschouwing gelaten omdat ze in drie van de jaren voorkomen en omdat ze met een ander proces zijn afgehandeld met een veel kortere doorlooptijd.

---

⁹⁵ Art. 22 lid 5 Wtra.

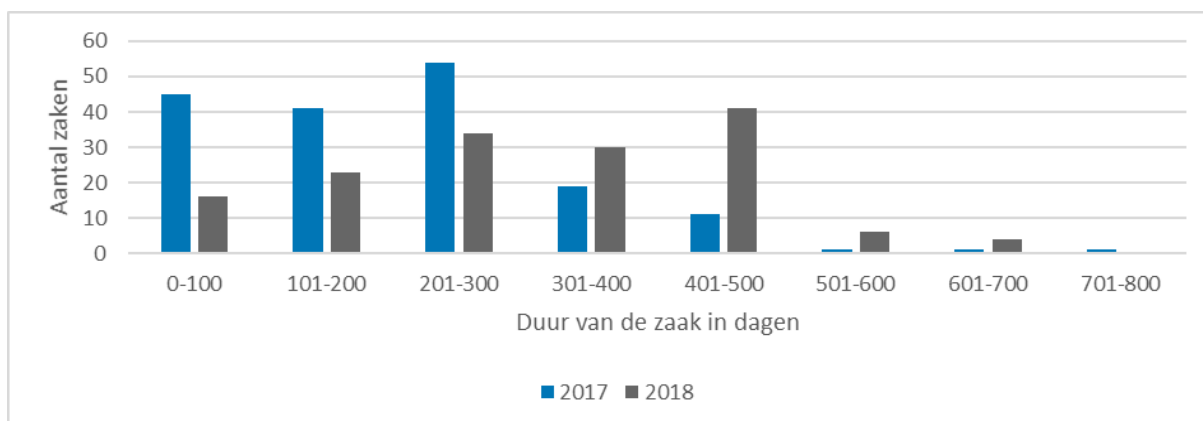
⁹⁶ Zie: <http://www.accountantskamer.nl/index.php/procedure>.

⁹⁷ Bij de gemiddelde doorlooptijden van voor 2017 baseert het onderzoeksbureau zich op aangeleverde gemiddeldes door de Accountantskamer. Achterliggende data van individuele zaken is enkel beschikbaar voor de jaren vanaf 2017.

Figuur 4. Gemiddelde doorlooptijd in dagen van klachten bij de Accountantskamer 2013-2018. Van eerdere jaren ontbreken de gegevens.

De doorlooptijden komen in de interviews naar voren als het belangrijkste kritiekpunt op het functioneren van de Accountantskamer vanuit gesprekspartners binnen en buiten de Accountantskamer. Wel wisselen de percepties tussen de gesprekspartners over de doorlooptijden. Een reden hiervoor kan gevonden worden in de grote spreiding in de doorlooptijden, zie figuur 5.

Figuur 5. Spreiding van doorlooptijden van behandelde klachten door de Accountantskamer in 2017 en 2018 in cohorten van 100 dagen.

Regelmatig wordt tijdens de gesprekken gesteld dat doorlooptijden bij de Accountantskamer (erg) lang zijn en dat deze lange termijn zorgt voor onzekerheid en druk op de betrokken accountant. Enkele gesprekspartners nuanceren de lange doorlooptijden door toe te lichten dat deze met name voorkomen bij complexe klachten en dat het merendeel van de klachten binnen een redelijke termijn wordt afgehandeld. De Accountantskamer geeft aan dat grote en complexe klachten over wettelijke controles een grote impact hebben op de gemiddelde doorlooptijden omdat ze vanwege de beperkte capaciteit van de Accountantskamer een groot beslag leggen op de organisatie. Tenslotte wordt regelmatig de vergelijking getrokken naar de doorlooptijden van andere gerechtelijke procedures (bijvoorbeeld civielrechtelijk). De algemene perceptie van gesprekspartners bij die vergelijking van de doorlooptijden bij de Accountantskamer met andere onderdelen van de rechterlijke macht, is dat de doorlooptijden meevallen.⁹⁸ Ook wordt in de interviews aangegeven dat bij andere vormen van tuchtrechtspraak doorlooptijden eveneens een aandachtspunt zijn⁹⁹.

Bevinding 14. De Accountantskamer is vanwege haar beperkte omvang kwetsbaar voor fluctuaties in het aantal (grote) zaken, verloop en uitval van personeel. Deze kwetsbaarheid heeft gevolgen voor de

⁹⁸ Uit onderzoek de Rechtspraak blijkt dat de waardering voor de procesduur van rechtszaken bij gerechten over het algemeen laag is. Zie: <https://www.rechtspraak.nl/SiteCollectionDocuments/kengetallen-2017.pdf>.

⁹⁹ Zie bijvoorbeeld ook de [tweede evaluatie van de wet BIG](#).

doorlooptijden. Dit neemt niet weg dat de Accountantskamer binnen de huidige context aanvullende voorzieningen kan treffen om te sturen op het verkorten van de doorlooptijden.

Een adequaat systeem voor de registratie van de afhandeling van klachten ontbreekt momenteel bij de Accountantskamer. Het ontbreekt daardoor aan feitelijke gegevens over de ontwikkeling van doorlooptijden (algemeen, per processtap in een zaak en van specifieke zaken). Inzicht in de doorlooptijden is een randvoorwaarde om te kunnen bijsturen op doorlooptijden. Ook zijn er intern geen normen of streefwaarden geformuleerd voor doorlooptijden (bijvoorbeeld: x% van de zaken binnen x maanden afgehandeld).

De wijze waarop klachten worden afgehandeld, bijvoorbeeld door de meervoudige kamer waar ieder lid meeleest met de uitspraak, werkt lange doorlooptijden in de hand. Anderzijds borgt deze werkwijze wel de kwaliteit en onafhankelijkheid van de klachtenafhandeling. Zo vraagt de kamer met vijf leden om een zorgvuldig proces van afstemming om tot een uitspraak te komen. Aangegeven wordt dat de volle agenda's van de vijf leden kunnen bijdragen aan de lange doorlooptijden.

Binnen de huidige organisatie van de Accountantskamer zien leden van de Accountantskamer verschillende mogelijkheden om de doorlooptijden te verkorten: 1) een uitgebreide voorbereiding voor de zitting bespoedigt het proces om te komen tot een uitspraak aan de achterkant, 2) een procedurele beperking van het aantal klachten als onderdeel van het klaagschrift, waarbij klagers gedwongen worden om tot de kern te komen (de Accountantskamer kan ook niet alle klachten bespreken in de uitspraak als het punt dat klager wil maken eigenlijk beperkt is of na het onderbouwde verweer niet langer opgaat), 3) het aanpassen van het delegatiepatroon, 4) een andere roosterverdeling voor secretarissen waardoor zij na de zitting direct het concept kunnen schrijven, 5) meer specialisatie van secretarissen (bepaalde ingewikkelde controlezaken bij een beperkt aantal secretarissen onderbrengen), 6) accountantsleden de vaktechnische overwegingen van de uitspraak laten concipiëren (opstellen). Aangegeven wordt dat voorzitters momenteel veel zelf doen. Wanneer in de werkwijze meer aan de secretarissen wordt overgelaten komt er minder druk te liggen op de beschikbaarheid en capaciteit van de voorzitters. Tot slot wordt aangegeven dat de pilot met de 'accountant-secretaris' in de vaste formatie van de Accountantskamer een positief effect heeft op de doorlooptijd van de grote en complexe zaak waar deze secretaris bij betrokken is. De accountant-secretaris beschikte over de juiste kennis en expertise om de zitting voor te bereiden en na de zitting snel een concept uitspraak te schrijven. Dit maakt volgens gesprekspartners binnen de Accountantskamer dat deze zaak veel sneller kan worden afgehandeld dan gewoon is bij dit type zaken. Ook wordt aangegeven dat de accountant-secretaris ook een positief effect heeft op de doorlooptijden van andere zaken. Andere medewerkers kunnen de secretaris als vraagbaak gebruiken waardoor zij minder tijd kwijt zijn met het uitzoeken van specifieke regelgeving.

Zoals hiervoor aangegeven zijn doorlooptijden ook een aandachtspunt van de tuchtcolleges voor de gezondheidszorg. Om de doorlooptijd van de afhandeling van klachten van de tuchtcolleges voor de gezondheidszorg te verkorten is een project 'doorlooptijden' gestart. De doorlooptijd van de afhandeling van klachten van regionale tuchtcolleges laat nu een forse afname zien van een gemiddeld doorlooptijd van 268 dagen in 2014 naar 146 dagen in 2018.¹⁰⁰ In een interview met het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) worden een aantal voorzieningen genoemd die zijn/worden getroffen om de doorlooptijden te verkorten. Deels zijn de voorzieningen zoals harmonisatie van de procedures van de verschillende tuchtcolleges voor de gezondheidszorg niet relevant voor de Accountantskamer. Een aantal getroffen voorzieningen zijn mogelijk ook interessant om nader te verkennen voor de Accountantskamer: 1) Uitgebreider en actiever vooronderzoek door een secretaris die niet deelneemt aan de zitting. De secretaris doet een mondeling vooronderzoek om de klacht beter te formuleren en de standpunten van de klager helder te krijgen. Ook kunnen sommige klachten (bijvoorbeeld op het gebied van bejegening) in het mondeling vooronderzoek reeds

¹⁰⁰ Zie jaarcijfers 2018 Tuchtcolleges voor de gezondheidszorg: <https://www.tuchtcollege-gezondheidszorg.nl/over-de-tuchtcolleges/jaarcijfers-tuchtcolleges/jaarcijfers-2018>.

worden opgelost via ‘mediation’ door een daartoe opgeleide secretaris. 2) Vanaf 1 april 2019 zijn tuchtklachtfunctarissen werkzaam. Die hebben de (wettelijke) taak om klagers die dat wensen te ondersteunen met het opstellen van hun klacht. Ook kunnen zij doorverwijzen naar andere gremia indien relevant. 3) Er is ingezet op het zoveel mogelijk wegwerken van dossiers die nog ‘op de plank lagen’. 4) Met de secretariaten is de procedure van klachtenafhandeling in kaart gebracht om te bezien waar mogelijkheden zitten om de doorlooptijden te verkorten.

3.3.3. Effect van jurisprudentie

Bevinding 15. Gesprekspartners zijn overwegend positief over de bijdrage die de Accountantskamer via haar jurisprudentie levert aan de doorontwikkeling van het accountantsberoep door uitleg en duiding te geven van open normen in wet- en regelgeving. Ook wordt aangegeven dat de Accountantskamer bekend is onder accountants en als gezaghebbend wordt gezien. Het beeld is dat wanneer accountants over de schreef zijn gegaan de Accountantskamer er niet voor terugdeinst om maatregelen op te leggen.

Uitoefenaars van het accountantsberoep hebben te maken met veel wetten en regels. Aangegeven wordt dat er steeds meer wetten en regels bijkomen, de regels tegenstrijdig kunnen zijn en uitleg kunnen behoeven. Vrijwel alle gesprekspartners geven aan dat de uitspraken van de Accountantskamer uitvoerig zijn en goed zijn onderbouwd en geduid. De kwaliteit en diepgang van de uitspraken en de motivering maken volgens gesprekspartners dat de Accountantskamer via het behandelen van klachten bijdraagt aan de uitleg en interpretatie van regels en open normen. Aangegeven wordt dat de Accountantskamer handreikingen doet voor de invulling van open normen in haar uitspraken. Uiteindelijk leidt dat in sommige gevallen tot nieuwe regels / nieuwe uitleg en verduidelijking van regels.

Artikel 6 Wtra stelt de Accountantskamer in staat te beoordelen op welke wijze publicatie van de uitspraak het meest effectief kan geschieden. Gekozen kan worden voor publicatie in een vakblad of bijvoorbeeld in de Staatscourant.¹⁰¹ De jurisprudentie van de Accountantskamer wordt op verschillende manieren verspreid onder de beroepsgroep. Bijvoorbeeld via online publicatie op tuchtrecht.overheid.nl, via korte annotaties op de website van de Accountantskamer en via online vakmedia zoals accountant.nl/tucht (inclusief annotatie vanuit de journalist van de website), accountancyvanmorgen.nl en via dagbladen zoals Het Financieel Dagblad. Aangegeven wordt dat met name afdelingen Vaktechniek van (grote) accountantsorganisaties of de Commissies Vaktechniek van de NBA en de SRA de jurisprudentie van de Accountantskamer volgen en gebruiken.¹⁰² Ook geven gesprekspartners aan dat de voorzitter van de Accountantskamer zichtbaar is en in gesprek gaat met de beroepsgroep op evenementen zoals de Accountantsdag. Een kritische kanttekening van verschillende gesprekspartners is dat de Accountantskamer voor het laatst in 2011 een jaarverslag op haar website heeft geplaatst over de verrichte werkzaamheden van de Accountantskamer. Een dergelijke jaarverslag kan het effect van jurisprudentie verhogen, door bijvoorbeeld interessante ontwikkelingen in de uitspraken te delen.¹⁰³ Tot slot zijn we naar aanleiding van het bestuderen van websites van andere tuchtcolleges van mening dat de uitstraling van de website van de Accountantskamer contrasteert met de deskundigheid van de Accountantskamer en de kwaliteit van de uitspraken.

Tot slot wordt door verschillende gesprekspartners aangegeven dat accountants “de gang naar Zwolle vrezem”. De Accountantskamer wordt door de beroepsgroep gezien als een gezaghebbend instituut “met tanden”. Het is daarmee volgens gesprekspartners aannemelijk dat de Accountantskamer bijdraagt aan het handelen in het

¹⁰¹ Wta. Memorie van Toelichting, p. 15.

¹⁰² Toelichting: SRA is een netwerkorganisatie van 370 zelfstandige accountantskantoren met 900 vestigingen in Nederland. SRA geeft praktische en strategische ondersteuning aan leden. Zie: <https://www.sra.nl/>.

¹⁰³ Zie bijvoorbeeld: <https://magazines.tuchtcollege-gezondheidszorg.nl/jaarverslagen/2018/01/index>.

maatschappelijk belang en het bewaken van de fundamentele beginselen van een goede beroepsuitoefening door accountants.

4. Financiering van de Accountantskamer

In dit hoofdstuk staat de analyse ten behoeve van de beantwoording van hoofdvraag 2 van dit onderzoek centraal. Deze onderzoeksvraag luidt als volgt: ***“Is financiering van de Accountantskamer door het ministerie van Financiën nog steeds de meest aangewezen financieringsvorm?”***

4.1. Huidige financiering van de Accountantskamer en het wettelijk geregelde tuchtrecht

Bevinding 16. De Accountantskamer wordt publiek gefinancierd door het ministerie van Financiën. In 2018 bedroeg de realisatie ruim 1,2 miljoen euro. Voor mei 2009 was het tuchtrecht toevertrouwd aan de Raden van Tucht voor de registeraccountants en accountants-administratieconsulenten te Den Haag en Amsterdam. Deze Raden werden bekostigd door de beroepsgroep zelf. Door invoering van de Wtra en de Wta zijn de eerdere Raden van Tucht uit Den Haag en Amsterdam vervangen door één van de beroepsgroep onafhankelijke Accountantskamer in Zwolle. De kosten in hoger beroep komen ten laste van het ministerie van Justitie en Veiligheid (dit was voor mei 2009 ook het geval). Accountantsleden geven aan dat de beroepsgroep meebetaalt aan de financiering van de Accountantskamer via de tijd die de accountantsleden investeren in het behandelen van klachten.

De begrote en gerealiseerde kosten van de Accountantskamer zijn door de jaren heen toegenomen. In 2018 bedroeg de realisatie ruim 1,2 miljoen euro. Dat is gemiddeld ongeveer 7.700 euro per afgehandelde klacht tegen een accountant. De verwachting van de Accountantskamer is dat de kosten de komende jaren verder zullen toenemen vanwege de verwachte toename van het aantal grote en complexe (wettelijke controle) zaken.¹⁰⁴

De accountantsleden geven aan dat de beroepsgroep momenteel al meebetaalt aan de financiering van de Accountantskamer door tijd te investeren in het behandelen van klachten door accountantsleden. Zoals in paragraaf 3.1 (bevinding 4) is de vergoeding die accountantsleden ontvangen beperkt ten opzicht van de tarieven in de sector en de tijd die zij dienen te investeren in de behandeling van een zaak. Voor de (werkende) accountantsleden betekent dit dat deelname aan de Accountantskamer zich vertaalt in gederfde inkomsten voor het kantoor (of hun eigen onderneming).

Bevinding 17. Op hoofdlijnen kunnen we momenteel drie vormen van bekostiging van tuchtrechtspraak identificeren in Nederland: financiering door de Staat, financiering door de beroepsgroep en een gemengde vorm. Wanneer financiering (deels) door de Staat wordt voldaan komen de kosten voor het tuchtrecht bij de beleidsverantwoordelijke departementen te liggen.

---

¹⁰⁴ Zie paragraaf 3.1 voor een overzicht van de begrote en gerealiseerde kosten van de Accountantskamer tijdens de evaluatieperiode.

In tabel 5 zijn de verschillende financieringsvormen van het tuchtrecht van de negen beroepen waar het tuchtrecht wettelijk geregeld is op een rij gezet.¹⁰⁵ Er zijn drie primaire financieringsvormen van het wettelijk geregeld tuchtrecht te onderscheiden:¹⁰⁶

- Financiering door de Staat bij: accountants, gezondheidszorg, veterinaire tuchtrecht en de zeescheepvaart.
- Financiering door de beroepsgroep bij: advocaten, notarissen, gerechtsdeurwaarders, loodsen en octrooigemachtigden.
- Financiering door Staat en beroepsgroep. Deze gemengde vorm kwam tot 1 januari 2018 voor bij de advocatuur.

Op 1 januari 2018 is de Wet doorberekening kosten toezicht en tuchtrecht juridische beroepen in werking getreden.¹⁰⁷ De Wet doorberekening kosten toezicht en tuchtrecht juridische beroepen strekt ertoe de kosten van het toezicht op notarissen en gerechtsdeurwaarders en de kosten van tuchtrechtspraak van advocaten, notarissen en gerechtsdeurwaarders door te berekenen aan de beroepsgroepen. Concreet komt dit erop neer dat de kosten ten laste worden gebracht van, in het geval van notarissen, de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB), in het geval van advocaten, de Nederlandse orde van advocaten (NOVA) en in geval van gerechtsdeurwaarders, de Koninklijke Beroepsorganisatie van Gerechtsdeurwaarders (KBvG).

De argumentatie om de financiering door te berekenen aan de beroepsgroep is gestoeld op het profijtbeginsel.¹⁰⁸ In de Memorie van Toelichting bij de Wtra wordt beargumenteerd dat de beroepsbeoefenaren zelf primair voordeel hebben van de tuchtrechtspraak.

Beroepsgroep	Bekostiging
Accountants	De kosten van het tuchtrecht komen ten laste van de Staat (ministerie van Financiën).
Advocatuur	De kosten komen sinds 1-1-2018 ten laste van de beroepsgroep. Daarvoor was financiering bij het ministerie van JenV en de NOVA belegd.
Notariaat	De kosten komen sinds 1-1-2018 ten laste van de beroepsgroep. Daarvoor was financiering bij het ministerie van JenV belegd.
Gerechtsdeurwaarders	De kosten komen sinds 1-1-2018 ten laste van de beroepsgroep. Daarvoor was financiering bij het ministerie van JenV belegd.
Gezondheidszorg - wet BIG	De kosten komen ten laste van de Staat (ministerie van VWS).
Veterinaire tuchtrecht	De kosten komen ten laste van de Staat (ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselveiligheid).
Loodsen	De kosten komen ten laste van de beroepsgroep.

¹⁰⁵ Bron: Beleidsuitgangspunten wettelijk geregeld tuchtrecht, rapport van de werkgroep tuchtrecht, 7 december 2006.

¹⁰⁶ Met de primaire financieringsbron doelen we op de eindverantwoordelijke voor het voldoen van de gerealiseerde kosten van het tuchtrecht. Daarnaast wordt veelal een griffierecht geheven. Zo bedraagt het griffierecht bij de Accountantskamer 70 euro. Indien de klager in het gelijk wordt gesteld, krijgt deze het griffierecht terug. Daarnaast kan worden beredeneerd dat beroepsgroepen ook een financiële bijdrage leveren in de vorm van tijd en kennis (bijvoorbeeld de Accountantsleden van de Accountantskamer).

¹⁰⁷ Zie *Stb.* 2017, 86.

¹⁰⁸ Bron: Memorie van Toelichting, Wijziging van de Advocatenwet, de Gerechtsdeurwaarderswet en de Wet op het notarisambt in verband met het doorberekenen van de kosten van toezicht en tuchtrechtspraak aan de beroepsgroepen (Wet doorberekening kosten toezicht en tuchtrecht juridische beroepen). *Kamerstukken II*, 2014/15, 34145, 3.

Octrooigemachtigden	De kosten komen ten laste van de beroepsgroep
Zeescheepvaart	De kosten komen ten laste van de Staat (ministerie van Infrastructuur en Waterstaat)

Tabel 5. Bekostiging van het tuchtcollege.¹⁰⁹

4.2. Argumentatie voor publieke financiering

Bevinding 18. Zowel in de bestudeerde bronnen als in de interviews is de onderbouwing voor de keuze om het accountantstuchtrecht uit de publieke middelen te financieren op hoofdlijnen gebaseerd op twee argumenten: enerzijds het publieke belang van het accountantsberoep en daarmee van het accountantstuchtrecht en anderzijds de onafhankelijke positie van de Accountantskamer.

De eerste argumentatielijijn ziet op het publieke belang van het accountantsberoep. De schending van het publieke belang staat in het wettelijke geregelde tuchtrecht centraal. In de tuchtprocedure dient het optreden van de beroepsbeoefenaar aan dat belang getoetst te worden.¹¹⁰ Tuchtrechtspraak is gericht op het handhaven van tuchtregels, die speciaal gericht zijn op de goede uitoefening van een bepaald beroep, en het handhaven van de eer waardigheid van een bepaalde beroepsgroep.¹¹¹ In het kabinetsstandpunt inzake de doorberekening van handhavingskosten is naar aanleiding van het rapport ‘Herziening Maat houden’ het volgende algemene uitgangspunt geformuleerd: het kabinetsstandpunt is dat de handhaving van wet- en regelgeving in beginsel uit de algemene middelen wordt gefinancierd omdat deze activiteiten plaatsvinden in het algemeen belang.¹¹² Gesprekspartners geven aan dat accountants een publieke functie vervullen specifiek bij werkzaamheden met betrekking tot de controle van een financiële verantwoording, het verrichten van een vrijwillige controle of beoordeling en werkzaamheden waarbij inschakeling van een AA of een RA bij wet is voorgeschreven. Gezien de publieke functie van het accountantsberoep wordt aangegeven dat het logisch is dat het tuchtrecht vanuit de publieke middelen wordt gefinancierd.

De tweede argumentatielijijn ziet op de onafhankelijkheid van de beroepsgroep. In de MvT bij de Wtra wordt aangegeven dat de rol van de beroepsorganisaties ten aanzien van het tuchtrecht dient te worden teruggebracht. In het kader van de versterking van de onafhankelijke positie van de Accountantskamer is het volgens de MvT bij de Wtra gewenst dat de Accountantskamer geen directe band heeft met de NOvAA en het NIVRA (nu NBA). Aanleiding voor het terugbrengen van de rol van de beroepsorganisaties is volgens de MvT bij de Wtra de vermindering van het maatschappelijke vertrouwen in de beroepsgroep van accountants, onder andere naar aanleiding van het Enron schandaal. Gesteld werd dat dit schandaal ook het vertrouwen in het tuchtrecht onder druk zette. De beroepsgroep participeerde immers in de tuchtrechtspraak. Het borgen van de onafhankelijkheid van de beroepsgroep wordt door veel gesprekspartners gezien als een belangrijk argument voor publieke financiering van het accountantstuchtrecht. Door publieke financiering wordt de discussie met de doelgroep over de inrichting van het tuchtrecht voorkomen. Los van de daadwerkelijke invloed die de beroepsgroep kan uitoefenen als zij (deels) voor de financiering zorg draagt is de perceptie van onafhankelijkheid van de beroepsgroep van belang. Veelal wordt in de interviews opgemerkt dat het van groot belang is om elke schijn van partijdigheid en afhankelijkheid van het tuchtcollege van de beroepsgroep te voorkomen. Die zou bijvoorbeeld kunnen ontstaan wanneer de beroepsgroep het tuchtrecht financiert.

¹⁰⁹ Bron: Beleidsuitgangspunten wettelijk geregeld tuchtrecht, rapport van de werkgroep tuchtrecht, 7 december 2006. Update bekostiging juridische beroepen naar aanleiding van de Wet doorberekening kosten toezicht en tuchtrecht juridische beroepen.

¹¹⁰ Bron: Beleidsuitgangspunten wettelijk geregeld tuchtrecht, rapport van de werkgroep tuchtrecht, 7 december 2006.

¹¹¹ Zie: <https://www.rechtspraak.nl/Uw-Situatie/Oplossen-zonder-rechter/Tuchtrechtspraak>

¹¹² Marktwerking, deregulering en wetgevingskwaliteit; Brief regering; Kabinetsstandpunt inzake de doorberekening van handhavingskosten, 24036, nr. 407. Via: <https://www.parlementairemonitor.nl/9353000/1/j9vvij5epmj1ev0/vik3inwvslz>.

Aangegeven wordt dat – vanwege de publieke functie van het accountantstuchtrecht – het onafhankelijke oordeel van de Accountantskamer boven alle twijfel verheven dient te zijn.

4.3. Argumentatie voor financiering door de beroepsgroep

Bevinding 19. In de bestudeerde bronnen en gesprekken worden drie argumenten naar voren gebracht die pleiten voor het (deels) financieren van het accountantstuchtrecht door de beroepsgroep. Het gaat om het profijtbeginsel en het veroorzaker-betaalt-beginsel. Het derde argument heeft te maken met de uitgebreide werkingssfeer van het tuchtrecht voor accountants. Alle werkzaamheden die accountants als professionals verrichten vallen binnen de werkingssfeer van het tuchtrecht. Dat betekent dat niet bij alle klachten een algemeen belang betrokken is.

Profijtbeginsel. Indien individuele (rechts-)personen of groepen van (rechts-)personen op basis van specifieke onderscheidende criteria aanwijsbaar zijn die specifiek en in substantiële mate profijt hebben van toezicht en handhaving, kan dit een grond zijn om (een deel van) de kosten niet te bekostigen uit de algemene middelen, maar door te berekenen aan de individuele(rechts)persoon of groep.¹¹³ Beargumenteerd kan worden dat accountants zelf primair voordeel hebben van de tuchtrechtspraak. Het tuchtrecht versterkt immers de kwaliteit en de integriteit (eer en goede naam) van de beroepsgroep en vormt een waarborg voor het maatschappelijk draagvlak voor de bijzondere positie die accountants innemen. Door deze bijzondere positie profiteren accountants van verschillende privileges, zoals een ‘domeinmonopolie’. Overigens: andersom kan ook worden beredeneerd dat accountants een bijzondere positie hebben omdat zij wettelijke taken hebben.

Veroorzaker-betaalt-beginsel. Indien een (groep van) (rechts-)perso(n)en de overheid aantoonbaar noodzaakt tot meer dan regulier(e) toezicht en handhaving, kan het redelijk zijn om (een deel van) de kosten die worden gemaakt aan die personen door te berekenen.¹¹⁴ In een deel van de bij de Accountantskamer aanhangig gemaakte zaken is er sprake van een gegronde klacht. In 2018 was er sprake van (deels) gegronde klachten tegen 45 accountants (zie tabel 4). Het omslaan van de kosten van het tuchtrecht op deze 45 accountants lijkt niet realistisch. Inhoudelijk speelt de vraag in hoeverre het logisch is dat een gegronde klacht ‘meer dan regulier toezicht en handhaving is?’ Ook kan beargumenteerd worden dat tuchtrecht onderdeel is van regulier toezicht en handhaving.

Scope / reikwijdte van de behandelde klachten breder dan algemeen belang: ongedeeld tuchtrecht. In de MvT bij de Wtra is overwogen dat de reikwijdte van het tuchtrecht zou worden bepaald door de vraag bij welke werkzaamheden ‘een algemeen belang’ betrokken is. Dat algemeen belang zou duidelijk aanwezig zijn waar de accountant zijn controlefunctie uitoefent of als het anderszins gaat om werkzaamheden waarbij is voorgeschreven dat een AA of RA moet worden ingeschakeld. In de MvT bij de Wtra zijn dat de ‘kerntaken’ van de accountant genoemd. Accountants voeren ook taken uit die niet uitsluitend door accountants worden uitgevoerd. In de MvT bij de Wtra is aangegeven dat het gezien de veelheid van beroepsbeoefenaren die zich met deze werkzaamheden bezig houden, het niet voor de hand ligt enkel wanneer accountants deze activiteiten verrichten de weg naar de tuchtrechter open te stellen. Uiteindelijk is voor ongedeeld tuchtrecht gekozen. Alle werkzaamheden die een beroepsbeoefenaar in die hoedanigheid verricht vallen binnen de werkingssfeer van het tuchtrecht. Daarvoor zijn twee redenen te noemen:

¹¹³ Idem.

¹¹⁴ Bron: Beleidsuitgangspunten wettelijk geregeld tuchtrecht, rapport van de werkgroep tuchtrecht, 7 december 2006.

- De Raad van State heeft in reactie op het wetsvoorstel voor de Wtra overwogen dat het tuchtrecht dient tot bescherming van de integriteit van de beroepsgroep en niet van de integriteit van bepaalde werkzaamheden van de beroepsgroep.¹¹⁵
- De Werkgroep-Huls heeft overwogen dat het voor cliënten onnodig complicerend is als zij voor klachten over sommige handelingen bij de tuchtrechter terecht kunnen terwijl zij voor klachten over andere handelingen op een klachtenregeling zijn aangewezen. Voor cliënten is het onderscheid tussen voorbehouden handelingen en overige handelingen niet relevant: zij stellen bepaalde eisen aan de kwaliteit van de beroepsuitoefening door de betrokkene, ongeacht of de werkzaamheden zijn gebaseerd op een wettelijke grondslag.¹¹⁶

---

¹¹⁵ Nieuwe regels inzake tuchtrechtspraak ten aanzien van accountants (Wet tuchtrechtspraak accountants), 30397 nr. 4 Via: <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-30397-4.html#v1.1>

¹¹⁶ Idem.

Bijlage A. Gesprekspartners

Gesprekspartners 'buiten' de Accountantskamer

Organisatie / rol	Persoon
NBA	Dhr. Mr. Sukkel; Dhr. Drs. Drupsteen
SRA Voorzitter SRA; Partner JAN accountants	Dhr. Dinkgreve RA
AFM	Dhr. Mr. Paijmans BA; Mw. Mr. dr. Van den Broek
Ministerie van JenV	Mw. Mr. Van Erp & Dhr. Mr. Hesemans
Ministerie van VWS, Eenheid secretariaten tuchtcolleges en toetsingscommissies (ESTT)	Mw. Mr. Grijsen
Belastingdienst	Dhr. Mr. Drs. Dohmen
Journalist accountant.nl	Dhr. Mr. Van Almelo
Rechtbank Overijssel	Mw. Mr. Elderman (Rechterlijk bestuurslid)
Expert tuchtrecht Universitair docent Faculteit Rechtsgeleerdheid, Rijksuniversiteit Groningen	Mw. Mr. dr. Herregodts
Expert accountancysector Hoogleraar Accountancy aan Nyenrode Business University en Universiteit Leiden; raadsheer-plaatsvervanger Gerechtshof Den Haag	Dhr. Prof. dr. mr. Pheijffer RA
Expert accountancysector Hoogleraar Accountancy aan Nyenrode Business University; AFM; voormalig lid van de Accountantskamer	Mw. Prof. dr. Majoor RA
Expert accountancysector Hoogleraar Jaarrekeningenrecht aan de Radboud Universiteit Nijmegen; advocaat Stibbe	Dhr. Prof. dr. mr. Hijink
Raadsliden	Dhr. Mr. drs. Garvelink (Blaisse Advocaten); Dhr. Mr. Kelder (Milestone Ondernemingsrecht); Mevr. Mr. Zetteler (Wijn & Stael Advocaten); Dhr. Mr. Papeveld (Silver Advocaten); Mevr. Mr. drs. Cieremans (VanNiekercKieremans).

Gesprekspartners 'binnen' de Accountantskamer.

Functie Accountantskamer	Naam
Rechterlijke leden	<ul style="list-style-type: none"> • Voorzitter: Dhr. Mr. Werkhoven • Plv voorzitter: Mw. Mr. Schreuder • Plv voorzitter: Mwr. Mr. Smeele • Plv voorzitter: Dhr. Mr. Lemain • Plv voorzitter: Mw. Mr. Drs. Stempfer • Voormalig plv voorzitter: Dhr. Mr. Van Lee
Secretarissen	<ul style="list-style-type: none"> • Juridisch secretaris: Mw. Mr. Spreuwenberg • Accountant-secretaris: Dhr. Schoonderbeek RA
Accountantsleden	<ul style="list-style-type: none"> • Dhr. Mansvelder RA (Kriton) • Dhr. Drs. Bosman RA (voorheen KPMG accountants) • Mw. Van der Velden AA (Kriton) • Dhr. Ter Harmsel AA (Alfa Accountants en Adviseurs) • Mw. Drs Van Splunter RA (Deloitte)

Bijlage B. Gespreksleidraden

Gespreksleidraad voor gesprekspartners 'buiten' de Accountantskamer

In opdracht van het ministerie van Financiën voert KWINK groep een evaluatie van de Accountantskamer uit. Het onderzoek richt zich enerzijds op de werkzaamheden van de Accountantskamer en dient anderzijds inzichtelijk te maken of financiering door het ministerie van Financiën nog in de rede ligt. Hoofdvragen die het ministerie van Financiën graag beantwoord ziet:

- Is de Accountantskamer afdoende geëquipeerd om haar missie te vervullen?
- Is financiering van de Accountantskamer door het ministerie van Financiën nog steeds de meest aangewezen financieringsvorm?

Deze gespreksleidraad bevat de onderwerpen waar de onderzoekers graag met u over spreken. Afhankelijk van uw kennis en ervaring besteden we in het gesprek aan een onderwerp meer of minder aandacht.

Met de informatie uit het interview zal door de onderzoekers vertrouwelijk worden omgegaan. In het evaluatierapport zullen uitspraken niet direct herleidbaar zijn, tenzij hier van tevoren uitdrukkelijk afspraken over zijn gemaakt. Het onderzoeksrapport zal na oplevering openbaar worden gemaakt.

Kennismaking:

- In welke hoedanigheid heeft u betrokkenheid bij/met de Accountantskamer?

Vraag 1. Is de Accountantskamer afdoende geëquipeerd om haar missie te vervullen?

Missie: Het op kwalitatief hoogstaande wijze binnen een redelijke termijn afhandelen van bij haar aanhangig gemaakte klachten tegen accountants en het door haar jurisprudentie eraan bijdragen dat accountants bij hun handelen het maatschappelijke belang en de fundamentele beginselen van integriteit, objectiviteit, deskundigheid en zorgvuldigheid, geheimhouding en professioneel gedrag in acht nemen en ook bij hun handelen het belang van goede beroepsuitoefening voor ogen houden.

1. Functioneren van de Accountantskamer

- a. Wat vindt u van de huidige vormgeving van het tuchtrecht voor accountants?
- b. Hoe oordeelt u in het algemeen over het functioneren van de Accountantskamer?
- c. Hoe oordeelt u over de volgende aspecten van het functioneren van de Accountantskamer?
  - i. Onafhankelijkheid
  - ii. Deskundigheid (kennis en expertise)

2. Organisatie van de Accountantskamer

- a. Hoe kijkt u aan tegen de volgende aspecten van de inrichting van de organisatie van de Accountantskamer?
  - i. Relatie met de rechtbank Overijssel (waaronder detachering personeel)
  - ii. Structuur: voorzitter / plaatsvervangend voorzitter rechterlijke leden / accountantsleden / secretariaat
  - iii. Mate waarin de huidige capaciteit toereikend is om de klachten af te handelen
  - iv. Relatie met de sector / relatie met het ministerie van Financiën / relatie met de AFM

3. Proces en kwaliteit van klachtafhandeling

- a. Hoe kijkt u aan tegen de inrichting van het proces (bijlage 1) van klachtenafhandeling en de uitkomsten ervan (bijlage 2). Bijvoorbeeld ten aanzien van de volgende aspecten:
  - i. Instroom van klachten (aantal klachten, type klachten, toetredingsdrempel) / uitspraken / maatregelen / zitting / hoger beroep
- b. Hoe beoordeelt u de kwaliteit van de afhandeling van klachten door de Accountantskamer?
- c. Hoe beoordeelt u de termijnen van de afhandeling van klachten door de Accountantskamer?
- d. Hoe beoordeelt u het effect van de jurisprudentie op het bewustzijn van accountants in hun handelen van het maatschappelijk belang en goede beroepsuitoefening door accountants (professioneel gedrag fundamentele beginselen van integriteit, objectiviteit, deskundigheid, zorgvuldigheid, geheimhouding, professioneel gedrag)?

4. Welke verbetermogelijkheden ziet u voor de Accountantskamer om haar missie te vervullen?

- a. Voor welk aspect van de invulling van de missie is uw verbetermogelijkheid een oplossing?
- b. Wat zijn de voor- en nadelen van de door u aangedragen verbetermogelijkheden?

Vraag 2. Is de huidige financieringsvorm van de Accountantskamer nog steeds de meest aangewezen financieringsvorm?

Toelichting: De Accountantskamer wordt geheel publiek gefinancierd (door het ministerie van Financiën). Voor mei 2009 was het tuchtrecht toevertrouwd aan de Raden van Tucht voor de registeraccountants en accountants-administratieconsulenten te Den Haag en Amsterdam. Deze Raden werden bekostigd door de beroepsgroep zelf. Door invoering van de Wet tuchtrechtspraak accountants (Wtra) zijn de eerdere Raden van Tucht uit Den Haag en Amsterdam vervangen door één van de beroepsgroep onafhankelijke Accountantskamer in Zwolle. De kosten in hoger beroep komen ten laste van het ministerie van Justitie en Veiligheid (dit was voor mei 2009 ook het geval).

5. Huidige financieringsvorm

- a. Hoe kijkt u aan tegen de ratio van de huidige financieringsvorm (ratio: publiek belang van accountantstuchtrecht en onafhankelijkheid van de beroepsgroep)?
- b. Wat is uw mening over de huidige financieringsvorm van de accountantskamer?
- c. Wat zijn volgens u de voor- en nadelen van de huidige financieringsvorm?

6. Alternatieve financieringsvormen van het accountantstuchtrecht zijn financiering door de beroepsgroep of gemengd model (beroepsgroep en overheid)

- a. Welke financieringsvorm is in uw optiek de meest aangewezen vorm (staat / beroepsgroep / gemengd)?
- b. Wat zijn volgens u argumenten om te kiezen voor die financieringsvorm? -OF- waarom is de huidige financieringsvorm van het accountantstuchtrecht nog steeds de meest aangewezen vorm?
- c. Wat zijn volgens u mogelijke effecten van die financieringsvorm op het vervullen van de missie van de Accountantskamer?

Wat zijn voor- en nadelen van die financieringsvorm?

Gespreksleidraad voor gesprekspartners ‘binnen’ de Accountantskamer

In opdracht van het ministerie van Financiën voert KWINK groep een evaluatie van de Accountantskamer uit. Het onderzoek richt zich enerzijds op de werkzaamheden van de Accountantskamer en dient anderzijds inzichtelijk te maken of financiering door het ministerie van Financiën nog in de rede ligt. Hoofdvragen die het ministerie van Financiën graag beantwoord ziet:

- Is de Accountantskamer afdoende geëquipeerd om haar missie te vervullen?
- Is financiering van de Accountantskamer door het ministerie van Financiën nog steeds de meest aangewezen financieringsvorm?

Deze gespreksleidraad bevat de onderwerpen waar de onderzoekers graag met u over spreken. Afhankelijk van uw kennis en ervaring besteden we in het gesprek aan een onderwerp meer of minder aandacht.

Met de informatie uit het interview zal door de onderzoekers vertrouwelijk worden omgegaan. In het evaluatierapport zullen uitspraken niet direct herleidbaar zijn, tenzij hier van tevoren uitdrukkelijk afspraken over zijn gemaakt. Het onderzoeksrapport zal na oplevering openbaar worden gemaakt.

Kennismaking: In welke hoedanigheid heeft u betrokkenheid bij/met de Accountantskamer?

Vraag 1. Is de Accountantskamer afdoende geëquipeerd om haar missie te vervullen?

Missie: Het op kwalitatief hoogstaande wijze binnen een redelijke termijn afhandelen van bij haar aanhangig gemaakte klachten tegen accountants en het door haar jurisprudentie eraan bijdragen dat accountants bij hun handelen het maatschappelijke belang en de fundamentele beginselen van integriteit, objectiviteit, deskundigheid en zorgvuldigheid, geheimhouding en professioneel gedrag in acht nemen en ook bij hun handelen het belang van goede beroepsuitoefening voor ogen houden.

1. Functioneren van de Accountantskamer

- a. Wat vindt u van de huidige vormgeving van het tuchtrecht voor accountants?
- b. In hoeverre slaagt de Accountantskamer in het bereiken van de missie?
- c. Wat is de meest terechte en onterechte kritiek die de Accountantskamer krijgt (vooroordelen)?

2. Organisatie van de Accountantskamer

- a. Hoe kijkt u aan tegen de volgende aspecten van de inrichting van de organisatie van de Accountantskamer?
  - i. Rechtspositie Accountantskamer en relatie met de rechtbank Overijssel
  - ii. Detachering personeel vanuit diverse gerechtsbesturen (beschikbaarheid, kennis en ervaring)
  - iii. Omvang en structuur van de organisatie: voorzitter / plaatsvervangend voorzitter rechterlijke leden / accountantsleden / secretariaat / invulling kamer
  - iv. Mate waarin de huidige capaciteit toereikend is om de klachten af te handelen (knelpunten en omgang daarmee)
  - v. Relatie met de sector / relatie met het ministerie van Financiën / relatie met de AFM
  - vi. Omgang met verantwoording en transparantie

3. Proces van klachtafhandeling

- a. Hoe kijkt u aan tegen de inrichting van het proces (bijlage 1) van klachtenafhandeling en de uitkomsten ervan (bijlage 2). Bijvoorbeeld ten aanzien van de volgende aspecten:
  - i. Instroom van klachten (aantal klachten, type klachten, toetredingsdrempel, termijnen)
  - ii. Aandeel niet gegrond/niet ontvankelijk/ ingetrokken na regeling in uitspraken

- iii. Opgelegde maatregelen (variatie, doel, impact)
  - b. Hoe beoordeelt u de kwaliteit van de afhandeling van klachten door de Accountantskamer?
    - i. Welke voorzieningen heeft de Accountantskamer getroffen voor de kwalitatief hoogstaande klachtenafhandeling?
  - c. Hoe beoordeelt u de termijnen van de afhandeling van klachten door de Accountantskamer?
    - i. Welke voorzieningen heeft de Accountantskamer getroffen om klachten binnen een redelijke termijn af te handelen?
  - d. Hoe beoordeelt u het effect van de jurisprudentie op het bewustzijn van accountants in hun handelen van het maatschappelijk belang en goede beroepsuitoefening door accountants (professioneel gedrag fundamentele beginselen van integriteit, objectiviteit, deskundigheid, zorgvuldigheid, geheimhouding, professioneel gedrag)?
    - i. Welke voorzieningen heeft de Accountantskamer getroffen om via jurisprudentie het handelen van accountants positief te stimuleren?
- 4. Welke verbetermogelijkheden ziet u voor de Accountantskamer om haar missie te vervullen?**
- a. Voor welk aspect van de invulling van de missie is uw verbetermogelijkheid een oplossing?
  - b. Wat zijn de voor- en nadelen van de door u aangedragen verbetermogelijkheden?

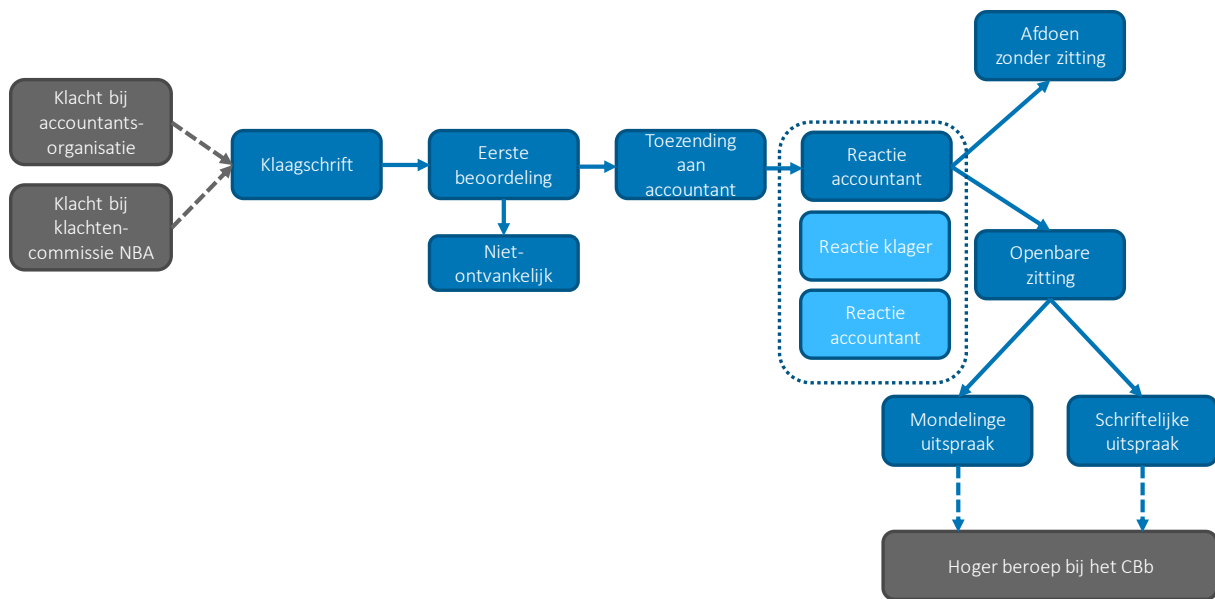
Vraag 2. Is de huidige financieringsvorm van de Accountantskamer nog steeds de meest aangewezen financieringsvorm?

Toelichting: De Accountantskamer wordt geheel publiek gefinancierd (door het ministerie van Financiën). Voor mei 2009 was het tuchtrecht toevertrouwd aan de Raden van Tucht voor de registeraccountants en accountants-administratieconsulenten te Den Haag en Amsterdam. Deze Raden werden bekostigd door de beroepsgroep zelf. Door invoering van de Wet tuchtrechtspraak accountants (Wtra) zijn de eerdere Raden van Tucht uit Den Haag en Amsterdam vervangen door één van de beroepsgroep onafhankelijke Accountantskamer in Zwolle. De kosten in hoger beroep komen ten laste van het ministerie van Justitie en Veiligheid (dit was voor mei 2009 ook het geval).

- 5. Huidige financieringsvorm**
- a. Hoe kijkt u aan tegen de ratio van de huidige financieringsvorm (ratio: publiek belang van accountantstuchtrecht en onafhankelijkheid van de beroepsgroep)?
  - b. Wat is uw mening over de huidige financieringsvorm van de accountantskamer?
  - c. Wat zijn volgens u de voor- en nadelen van de huidige financieringsvorm?
- 6. Alternatieve financieringsvormen van het accountantstuchtrecht zijn financiering door de beroepsgroep of gemengd model (beroepsgroep en overheid)**
- a. Welke financieringsvorm is in uw optiek de meest aangewezen vorm (staat / beroepsgroep / gemengd)?
  - b. Wat zijn volgens u argumenten om te kiezen voor die financieringsvorm? -OF- waarom is de huidige financieringsvorm van het accountantstuchtrecht nog steeds de meest aangewezen vorm?
  - c. Wat zijn volgens u mogelijke effecten van die financieringsvorm op het vervullen van de missie van de Accountantskamer?

Wat zijn voor- en nadelen van die financieringsvorm?

Bijlage 1. Schematische weergave proces klachtafhandeling Accountantskamer

Bijlage 2. Overzicht van output Accountantskamer (bron: Accountantskamer).

Jaar	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Instroom excl. PE	136	164	157	151	175 (en 46 PE)	164 (en 27 PE)	174 (en 24 PE)	213	120
Uitstroom excl. PE	126	125	143	187	161 (en 22 PE)	179 (en 51 PE)	155 (en 24 PE)	175	156
Niet gegrond / ingetrokken na regeling / inclusief niet ontvankelijk (voor periode 2010-2013) ¹¹⁷	81 (64%)	78 (62%)	74 (52%)	99 (53%)	62 (34%)	77 (33%)	63 (35%)	90 (51%)	100 (64%)
Niet-ontvankelijk	?	?	?	?	32 (17%)	21 (10%)	30 (17%)	10 (6%)	11 (7%)
(Deels) Gegrond	45 (36%)	47 (38%)	69 (48%)	88 (47%)	89 (49%)	132 (57%)	86 (48%)	75 (43%)	45 (29%)
Maatregelen	45	47	69	88	89	132	86	75	45
Geen	5 (11%)	7 (15%)	8 (12%)	14 (16%)	13 (15%)	11 (8%)	5 (6%)	10 (13%)	2 (4%)
Waarschuwing	13 (29%)	15 (32%)	27 (39%)	20 (23%)	28 (31%)	29 (29%)	36 (42%)	23 (31%)	20 (44%)
Waarschuwing + Boete	-	-	-	-	5 (6%)	18 (14%)	9 (10%)	-	-
Berisping	13 (29%)	9 (19%)	11 (16%)	24 (27%)	19 (21%)	29 (22%)	23 (27%)	19 (25%)	19 (42%)
Berisping + Boete	-	-	-	-	5 (6%)	6 (4%)	2 (2%)	-	-
Boete (als enige maatregel)	-	-	2 (3%)	1 (1%)	-	1 (1%)	-	-	-

¹¹⁷ Voor 2010-2013 zijn geen gegevens beschikbaar om voor deze categorie een nadere uitsplitsing te maken van het aantal niet-ontvankelijke zaken.

Tijdelijke doorhaling	8 (18%)	3 (6%)	10 (15%)	8 (9%)	7 (8%)	9 (7%)	3 (4%)	9 (12%)	3 (6%)
Tijdelijke doorhaling en boete	-	-	-	-	1 (1%)	1 (1%)	-	-	-
Voorlopige doorhaling	-	1 (2%)	1 (1%)	-	1 (1%)	1 (1%)	-	-	-
Doorhaling	6 (13%)	12 (26%)	10 (14%)	21 (24%)	10 (11%)	27 (20%)	8 (9%)	14 (19%)	1 (2%)